

national
museum
wales
amgueddfa
cymru

Adroddiad Ariannol 2009/10

Cyhoeddwyd yn 2010 gan
Amgueddfa Cymru,
Parc Cathays, Caerdydd
CF10 3NP
© Amgueddfa Genedlaethol Cymru

Cynhyrchu: Mari Gordon
Cymraeg: Testun
Dylunio: Andrew Griffiths Design
Argraffu: Xpedient

*Cedwir pob hawl. Ni chaniateir atgynhyrchu, storio
mewn system adfer na throsglwyddo unrhyw ddarn
o'r cyhoeddiad hwn mewn unrhyw ffurf neu trwy
unrhyw fodd boed yn drydanol, yn fecanyddol neu fel
arall, heb yn gyntaf geisio caniatâd ysgrifenedig
Amgueddfa Cymru neu ddeiliad/deiliaid yr hawlfraint,
neu fel y mae'r gyfraith yn ei ganiatáu. Dylid gyrru
unrhyw ymholiadau eraill at yr Adran Gyhoeddiadau,
Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, CAERDYDD
CF10 3NP. Mae pob delwedd yn © Amgueddfa
Genedlaethol Cymru os na nodwyd fel arall.*

Mae'r Adroddiad yma ar gael ar ein gwefan:
www.amgueddfacymru.ac.uk.

*Argraffwyd yr Adroddiad yma ar bapur â Thystysgrif
Amgylchedd ISO 14001. Fe'i gwnaed o ffibr pren o
goedwigoedd cynaliadwy, yn bydradwy a gellir ei
ailgylchu.*

national
museum
wales
amgueddfa
cymru

Noddir gan
Lywodraeth
Cynulliad Cymru

ADRODDIAD ARIANNOL BWRDD YMDDIRIEDOLWYR AMGUEDDFA GENEDLAETHOL CYMRU

Cefndir Statudol ac Ymgysylltiad Rhanddeiliaid

Sefydlwyd 'Amgueddfa Genedlaethol Cymru' (yr Amgueddfa) trwy Siarter Frenhinol ym 1907 ac mae'n parhau i fod wedi'i chofrestru fel corff cyfreithiol ac elusen o dan yr enw hwn (Rhif Elusen 525774, Rhif TAW GB 783 4541 10). Enw cyhoeddus y sefydliad yw 'Amgueddfa Cymru.'

Mae'n elusen gofrestredig annibynnol, ac yn cael ei hariannu'n bennaf trwy gymorth grant gan Lywodraeth Cynulliad Cymru fel Corff a Noddir gan Lywodraeth y Cynulliad (CNLC).

Ei hamcan craidd yw 'hyrwyddo addysg y cyhoedd'. Mae hyn yn golygu datblygu casgliadau cenedlaethol Cymru, gofalu amdanynt, eu hastudio a'i gwneud yn hawdd i bobl eu mwynhau er budd y gymdeithas, a hynny am byth. Mae'r Siarter (a ddiwygiwyd ym 1991 a 2006) yn nodi y dylid cyflawni hyn:

- i. yn bennaf, trwy ddarlunio'n llwyr wyddoniaeth, celfyddydau, diwydiannau, hanes a diwylliant Cymru neu sy'n berthnasol i Gymru, ac
- ii. yn gyffredinol, trwy gasglu, cofnodi, diogelu, egluro a chyflwyno gwrthrychau a phethau a gwybodaeth gysylltiedig, boed yn gysylltiedig â Chymru ai peidio, y bwriedir iddynt hyrwyddo gwell dealltwriaeth a hybu ymchwil.

Yn 2006 cafodd yr Amgueddfa Siarter Frenhinol a Statudau Atodol. Newidiodd y Siarter newydd hon drefniadau llywodraethu'r Amgueddfa trwy ddiddymu Llys y Llywodraethwyr. Ymgysylltiad rhanddeiliaid, fodd bynnag, yw conglaen gweledigaeth Amgueddfa Cymru o hyd.

I'r diben hwn, parhaodd Cynllun Gweithredol 2009-10 â'r broses o weithredu'r *Cynllun Ymgynghori a'r Cynllun Gweithredol Perchnogaeth – Gosod y Dinesydd yn y Canol* – sef strategaeth ymgysylltiad cyhoeddus cost-effeithiol a gynlluniwyd i annog rhanddeiliaid i gyfrannu at amrywiaeth o fecanweithiau ymgynghori. Amlinellodd y Cynllun y gwerthoedd, yr egwyddorion a'r technegau cyfranogi allweddol a gyfeiriodd prif weithgareddau ymgynghorol Amgueddfa Cymru ar gyfer 2009-10. Yn ystod y flwyddyn, paratowyd drafftiau diwygiedig o'r Cynllun a'r Polisi i'w cymeradwyo gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr ym mis Ebrill 2010. Gyda'i gilydd, roedd y tair dogfen yn adlewyrchu:

- datblygiadau diweddar yn yr Amgueddfa a thu hwnt
- safbwyntiau cyfoes
- datganiad diwygiedig o ethos ein sefydliad mewn perthynas ag ymgysylltu
- astudiaethau achos newydd sy'n dangos sut mae'r polisi a'r cynllun wedi'u rhoi ar waith
- Cynllun Gweithredu ar gyfer 2010-11.

Mae'r Cynllun Gweithredu diwygiedig ar gyfer 2010-11, sydd wedi'i gynnwys fel atodiad i Gynllun Gweithredol 2010-11, yn amlinellu'r rhaglen o weithgareddau ymgysylltu â'r cyhoedd ledled yr Amgueddfa. Mae'n rhestru gweithgareddau sy'n cael sylw yn y Cynllun Gweithredol a drefnir a/neu a ddarperir gan staff sy'n ymgysylltu â'r cyhoedd a rhanddeiliaid eraill. Mae hefyd yn cynnwys gweithgareddau sy'n ymwneud â datblygu'r Agenda Perchnogaeth yn fwy cyffredinol.

Nodau ac Amcanion

Dyma flaenoriaethau cyfredol Amgueddfa Cymru fel y'u hamlinellir yn ei Gweledigaeth:

- **creu amgueddfeydd byw** lle mae'r casgliadau'n adrodd eu straeon mewn ffordd gliriach, a'r ymwelwyr yn profi bywyd ddoe a heddiw ac yn archwilio gwahanol bosibiliadau ar gyfer y dyfodol
- **datblygu casgliadau llewyrchus** sy'n cael eu defnyddio'n dda, sy'n gynaliadwy ac sy'n tyfu
- **canfod llwybrau i wneud synnwyr o'r byd** gan ddefnyddio amrywiaeth o gyfryngau sy'n addas ar gyfer gwahanol ddulliau dysgu, er mwyn creu mynediad cyfartal i'r casgliadau
- **dysgu trwy rannu** ein cynlluniau gyda'n hymwelwyr, a chyd-ddatblygu'r ffyrdd yr ydym yn gweithio, er mwyn creu mynediad ystyrlon i'r amrywiaeth o bobloedd sydd wedi ymgartrefu yng Nghymru ddefnyddio'r casgliadau
- **cyfathrebu** ein neges fel y daw Amgueddfa Cymru'n adnabyddus fel canolfan ddysg o safon ryngwladol
- **datblygu trwy ddysgu** trwy blannu a dathlu sgiliau dysgu wrth galon ein holl waith
- **adeiladu ar ein hadnoddau** er mwyn creu sail gadarn a chryf i gyflawni ein Gweledigaeth ar gyfer y deng mlynedd nesaf a thu hwnt.

Trwy ddefnyddio'r blaenoriaethau strategol hyn, gallwn wireddu ein Gweledigaeth i fod yn 'Amgueddfa Ddysg o Safon Ryngwladol', yn ogystal â chefnogi gweledigaeth strategol Llywodraeth y Cynulliad fel y'i disgrifir yng nghytundeb clymbleidiol 'Cymru'n Un', 2007.

Trefniadau Llywodraethu – Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwyr

Mae awdurdod gweithredol yr Amgueddfa gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr, sy'n gyfrifol am reolaeth a gweinyddiaeth cyllid ac eiddo'r Amgueddfa lle buddsoddir yr holl arian a gyfrannwyd gan Lywodraeth y Cynulliad neu a gafwyd o ffynonellau eraill a'r holl diroedd, adeiladau neu roddion mewn da a ddyfeisiwyd neu a gyflwynwyd at ddiben y sefydliad. Mae Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn cyfarfod yn rheolaidd, yn gyhoeddus, i gyflawni eu gwaith.

Penodir aelodau Bwrdd Ymddiriedolwyr yr Elusen gan Lywodraeth y Cynulliad a'r Amgueddfa, mewn niferoedd a bennir o fewn y Siarter Frenhinol atodol ac yn unol ag egwyddorion penodi agored yn ôl argymhellion Adolygiad Nolan. Mae is-bwyllgor Penodiadau wedi'i sefydlu i gynorthwyo a chynghori ar y broses. Mae pob person newydd a benodir yn dilyn rhaglen gyflwyno ac yn derbyn llawlyfr cynhwysfawr yn fuan ar ôl eu penodiad. Nid yw'r Amgueddfa'n talu unrhyw aelod o Fwrdd yr Ymddiriedolwr am ei wasanaeth. Cedwir manylion unrhyw gwmnïau y maent yn gyfarwyddwyr arnynt a buddiannau sylweddol eraill mewn Cofrestr Buddiannau sydd ar gael i'r cyhoedd, ac a gedwir yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Mae atodlen o aelodau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr trwy gydol y flwyddyn a hyd at ddyddiad yr adroddiad hwn, gan gynnwys ymddeoliadau a phenodiadau newydd, ynghlwm wrth yr adroddiad hwn. Ar ran Bwrdd yr Ymddiriedolwyr, mae'r Llywydd, Paul Loveluck, yn talu teyrnged i waith ac ymrwymiad y pedwar Ymddiriedolwr a ymddeolodd ar ddiwedd y flwyddyn, sef Rhiannon Wyn Hughes, Colin Jones, Huw Williams a Brian Willot. Gyda'i gilydd, maent wedi rhoi 34 blynedd o wasanaeth di-dâl i'r Amgueddfa.

Mae Bwrdd yr Ymddiriedolwyr yn dirprwyo rhywfaint o awdurdod i amrywiol is-bwyllgorau, yn bennaf y Pwyllgor Adolygu Perfformiad, sydd â chylch gwaith eang i fonitro materion gweithredol, a'r Pwyllgor Archwilio, sydd â Chadeirydd annibynnol a dau aelod annibynnol arall. Mae'r pwyllgorau hyn yn cyfarfod yn chwarterol. Mae'r Ymddiriedolwyr hefyd yn penodi Bwrdd yr is-gwmni sy'n cyfarwyddo materion masnachol yr Amgueddfa ac, yn ogystal ag Ymddiriedolwyr Gyfarwyddwyr, penodir Cyfarwyddwyr anweithredol eraill sydd â phrofiad masnachol priodol. Mae atodlen o'r aelodau Bwrdd ynghlwm wrth yr adroddiad hwn.

Bwrdd y Cyfarwyddwyr sy'n delio â materion gweithredol bob dydd, ac mae eu manylion hwythau hefyd yn yr adroddiad hwn. Penodir pob aelod o Fwrdd y Cyfarwyddwyr trwy gystadleuaeth agored ac fe'u cyflogir o dan Delerau ac Amodau Cyflogaeth safonol yr Amgueddfa, sy'n berthnasol i'r holl staff, ac eithrio'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, a benodir o dan delerau a gytunwyd gyda Llywodraeth y Cynulliad.

Ym mis Rhagfyr 2009, cyhoeddodd y Cyfarwyddwr Cyffredinol, Michael Houlihan, ei fod wedi cael cynnig swydd Pennaeth Amgueddfa Genedlaethol Seland Newydd, Te Papa Tongarewa, a'i fod wedi derbyn y cynnig. Mae Paul Loveluck yn nodi i Michael Houlihan wneud cyfraniad allweddol gan dywys yr Amgueddfa tuag at ei Gweledigaeth o ddod yn 'Amgueddfa Ddysg o Safon Ryngwladol' yn y saith mlynedd y bu'n bennaeth Amgueddfa Cymru. Mae'r Amgueddfa wedi ffynnu dan ei arweiniad ac mae wedi gwneud cyfraniad pwysig at ddatblygu bywyd diwylliannol yng Nghymru. Bydd Michael Houlihan yn gadael ei swydd yn swyddogol ar 8 Awst 2010.

Mae trefniadau llywodraethu'r Amgueddfa'n cydymffurfio'n llwyr â'r Cod Llywodraethu ar gyfer y Sector Gwirfoddol a Chymunedol a gyhoeddwyd gan Ganolfan Llywodraethu Genedlaethol Lloegr ac maent wedi'u cymeradwyo'n llwyr gan y Comisiwn Elusennau. Mae'r Ymddiriedolwyr yn parhau i roi ystyriaeth briodol i ganllawiau'r Comisiwn Elusennau, gan gynnwys y canllawiau hynny ar fuddiannau cyhoeddus, ac mae adroddiadau llawn am ddarpariaeth buddiannau o'r fath gan yr Amgueddfa, fel y nodir yn ei nodau ac amcanion, yn yr Adroddiad Ariannol hwn.

Safleoedd Amgueddfa Cymru

Yn ystod 2009-10, roedd gan yr Amgueddfa amgueddfeydd mewn saith lleoliad ledled Cymru:

Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd

Mae Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd yn unigryw ymysg amgueddfeydd cenedlaethol yn y DU o ran ei hystod o arddangosfeydd celf, archaeoleg a gwyddoniaeth.

Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru, Sain Ffagan, Caerdydd

Yn un o brif amgueddfeydd awyr agored Ewrop, mae Sain Ffagan yn rhan o grŵp o bedair amgueddfa hanes cymdeithasol a diwydiannol. Gall ymwelwyr archwilio a mwynhau dros 2,000 o flynyddoedd o hanes mewn dros bedwar deg adeilad a ail-godwyd, a gasglwyd o bob cwr o Gymru.

Big Pit: Amgueddfa Lofaol Cymru, Blaenafon, Torfaen

Yng nghalon Safle Treftadaeth y Byd ym Mlaenafon, mae Big Pit yn gyn bwll glo cyflawn. Dan arweiniad cyn-lowyr, gall ymwelwyr ddisgyn dros 90 metr i ddyfnderoedd y pwll, a phrofi tywyllwch llethol amgylchedd gwaith dyddiol y glowyr.

Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru, Caerllion, Casnewydd

Mae Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru wedi bod yn arddangos casgliad cyfoethog o ddarganfyddiadau Rhufeinig ers dros 150 mlynedd. Maent yn cynnwys cerfluniau, arysgrifau, cerrig beddau, deunyddiau adeiladu, mosaig labrinth, offer milwrol, crochenwaith, gwydr a gemwaith.

Amgueddfa Lechi Cymru, Llanberis, Gwynedd

Yma, mae hanes llechi yn ymddangos yng ngweithdai gwreiddiol chwarel Dinorwig. Yn ogystal â'r ffowndri, gefail, siediau a'r olwyn ddŵr fwyaf ar dir mawr Prydain sy'n dal i weithio, mae crefftwyr yn arddangos eu sgiliau o hollti a thrin llechi â llaw.

Amgueddfa Wlân Cymru, Dre-fach Felindre, Sir Gaerfyrddin

Yng nghalon cefn gwlad gorllewin Cymru, mae'r amgueddfa hon yn adrodd hanes y deugain melin a oedd ar un adeg wedi'u clystru o amgylch Dre-fach Felindre. Mae Melin Cambrian – yr unig felin sydd wedi parhau i weithio ers ei hadeiladu – bellach yn gartref i'r Amgueddfa.

Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe

Yng nghalon Ardal Forol adfywedig Abertawe, mae Amgueddfa Genedlaethol y Glannau mewn warws cofrestredig glan môr, wedi'i gysylltu gydag adeilad newydd, modern o lechi a gwydr. Roedd agoriad yr Amgueddfa yn Hydref 2005 yn uchafbwynt strategaeth ddeng mlynedd a welodd fuddsoddiad gwerth £40m yn ein pedair amgueddfa ddiwydiannol ledled Cymru.

Hefyd mae Canolfan Gasgliadau Cymru yn Nantgarw, Rhondda Cynon Taf, sy'n agored i'r cyhoedd os gwneir apwyntiad. Yn ogystal, ar hyn o bryd mae gennym drefniadau partneriaeth gyda sefydliadau lleol ledled Cymru, gan gynnwys Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro a Chyngor Bwrdeistref Wrecsam.

Llwyddiannau yn ystod y flwyddyn

Yn ystod 2009-10, dathlodd yr Amgueddfa nifer o lwyddiannau yn ei saith safle, gan gynnwys ffigurau ymwelwyr gwych. Cafwyd dros 1.64 miliwn o ymweliadau yn ystod 2009-10 (9.4% yn uwch na'r targed), sef yr ail flwyddyn orau ar gofnod (yn ail i flwyddyn y canmlwyddiant yn 2007).

2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
1,343,685	1,534,727	1,672,677	1,524,806	1,641,053

Gyda 382,374 o ymweliadau, curodd Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd ei tharged gan 80,000 o ymwelwyr (26% +). Gyda 258,626 o ymweliadau, gwnaeth Amgueddfa Genedlaethol y Glannau'n dda hefyd (20.3% yn uwch na'r targed), ac roedd Sain Ffagan ac Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru hefyd yn agos iawn at gyrraedd eu targedau.

Oni bai am y tywydd garw ym misoedd Rhagfyr a Ionawr, mae'n bosibl y byddai Big Pit ac Amgueddfa Lechi Cymru wedi cael mwy o ymweliadau nag erioed. O ran cynnydd canran ers cyflwyno mynediad am ddim yn 2001, yr amgueddfa fwyaf poblogaidd yw Amgueddfa Wlân Cymru gyda 28,052 o ymweliadau (cynnydd o 211% o gymharu â 2000-2001) – y tro cyntaf i'r amgueddfa hon gael dros 25,000 o ymweliadau.

Mae'r Amgueddfa'n priodoli'r perfformiadau cryf hyn i raddau helaeth ar boblogrwydd parhaus y polisi mynediad am ddim a ariennir gan Lywodraeth y Cynulliad, sydd wedi rhoi i'r cyhoedd brofiadau addysgol a diwylliannol heb eu hail yn ystod y dirwasgiad economaidd.

Roedd uchafbwyntiau eraill y flwyddyn yn cynnwys:

- Ar ôl codi'r £4.2 miliwn a oedd yn ofynnol gan y Cynulliad a ffynonellau preifat, dechreuwyd ailwampio Adain Orllewinol Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd fel rhan o gyfnod olaf y gwaith o droi'r llawr uchaf yn Amgueddfa Gelf Genedlaethol unigryw erbyn Haf 2011.
- Hefyd yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, dechrau ar y gwaith o ddatblygu Canolfan Ddarganfod Clore, Gofod Dysgu Clore a Gofod Cyfarfod Clore.
- Gwneud cynnydd da ar y cynlluniau uchelgeisiol i ailddatblygu Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru yn ystod y degawd nesaf. Ar 1 Mawrth 2010, cafodd y project hwb mawr pan dderbyniodd gyllid datblygu o £450,000 gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri. Mae 'pasio' rownd gyntaf y Gronfa'n golygu bod yr Amgueddfa'n gallu symud i ail gyfnod y broses ymgeisio. Mae ganddi hyd at ddwy flynedd i gyflwyno cynlluniau mwy manwl a gwneud cais am yr £8.75 miliwn o gymorth sy'n weddill ar gyfer y project £20 miliwn hwn.
- Cwblhau Arolwg Proffil a Boddhad Ymwelwyr ym mis Hydref 2009 a llunio Cynlluniau Gweithredu Datblygu Cynulleidfaoedd i'w rhoi ar waith ym mhob un o'r saith safle yn ystod 2010-11 a thu hwnt.

- O fis Mawrth 2010 ymlaen, cynnal arddangosfa celfyddyd gyfoes ryngwladol Artes Mundi 4 mewn cydweithrediad ag Artes Mundi a threfnu rhaglen o gyfleoedd dysgu ar gyfer addysg ffurfiol a grwpiau teuluol yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.
- Gweithio gyda Llywodraeth y Cynulliad, y Llyfrgell Genedlaethol, Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru a sefydliadau partner eraill i ddatblygu gwefan Casgliad y Werin Cymru ar gyfer y lansiad cyhoeddus ym mis Awst 2010. Mae'r Amgueddfa'n arwain ar ddarparu cynnwys a'r strategaethau dysgu a marchnata.
- Parhau i weithio gyda'r American Federation of Arts i drefnu a hyrwyddo taith o waith celf i'r UDA yn 2009 a 2010. Bydd yr arddangosfa hynod lwyddiannus *Turner to Cezanne: Masterpieces from the Davies Collection* yn teithio i bum lleoliad, gan gynnwys Amgueddfa Gelf Colombia; Amgueddfa Gelf Dinas Oklahoma; yr Everson Museum of Art Syracuse, Efrog Newydd; Oriel Gelf Corcoran, Washington DC; ac Amgueddfa Albuquerque, New Mexico. Mae'r arddangosfa'n cynnwys pumdeg wyth paentiad olew a dyfrlliw, rhai heb eu gweld yn yr UDA erioed.

Gweithio mewn Partneriaeth

Cafwyd sawl uchafbwynt yn ein gwaith partneriaeth yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Roedd y ddau gynllun blaenllaw i greu arddangosfeydd o'r casgliadau cenedlaethol mewn lleoliadau bach ledled Cymru – Cyfoeth Cymru Gyfan a Celf Cymru Gyfan – yn cynnwys yr arddangosfa ragorol *A World Untouched: Eric Gill, David Jones and Edgar Holloway at Capel y Ffin* yn Amgueddfa'r Fenni. Roedd yn cynnwys gwaith gan yr artist/crefftwyr a oedd yn gysylltiedig â Chapel y Ffin yn y 1920au. Uchafbwynt arall oedd *Secret Writing, Hidden Faces*, arddangosfa'n seiliedig ar gasgliadau o'r 20fed ganrif a rannwyd rhwng Amgueddfa Cymru a lleoliad yr arddangosfa, Oriel Glynn Vivian yn Abertawe.

Yn 2009-10, gwelwyd cynnydd sylweddol yn nifer yr ymwelwyr ag Oriel y Parc yn Nhyddewi, partneriaeth rhwng Amgueddfa Cymru a Pharc Cenedlaethol Arfordir Penfro. Un elfen ganolog oedd presenoldeb yr artist preswyl, Brendan Stuart Burns, gyda'i gyfnod yno yn dod i ben gydag arddangosfa rymus o'r enw *Influere*. Dangosodd Burns baentiadau newydd a grëwyd yn y stiwdio yn y Ganolfan, ynghyd â detholiad cyfoethog o wrthrychau, o sbesimenau naturiol a daeareg i waith gan bob math o artistiaid o'r 17eg i'r 20fed ganrif.

Hefyd, cafwyd cyfraniadau sylweddol gan staff Amgueddfa Cymru i ddatblygiad cynnwys, adnoddau dysgu a gweithgaredd hyrwyddo fel prif bartner yn y rhith broject Casgliad y Werin. Roedd projectau peilot yn cynnwys llwybrau rhyngweithiol yng Nghaerllion a Llanberis ac amrywiaeth eang o ddehongliadau penodol o ddeunydd a gynlluniwyd i ddarparu cysylltiadau i'r cwricwlwm i athrawon. Roedd y rhain yn gweithio fel meysydd datblygu penodol ochr yn ochr â'r ystod eang o ddeunydd a gynhyrchwyd ar gyfer cynnwys craidd y wefan.

Mae partneriaethau'n gweithredu'n lleol ac yn rhyngwladol. Er enghraifft, yn sgil yr amrywiaeth o bartneriaethau sydd wedi hen ennill eu plwyf gydag aelodau o sefydliadau cymunedol lleiafrifol yn ein holl safleoedd, cyflwynwyd digwyddiadau i wyliau'n amrywio o Diwali (sy'n cael ei ddathlu gan y gymuned Hindŵaidd) i'r Flwyddyn Newydd Tsieineaidd.

Teithiodd yr arddangosfa lwyddiannus *Turner to Cezanne: Masterpieces from the Davies Collection* i bedwar lleoliad yn yr Unol Daleithiau. Mewn dau o'r lleoliadau hyn, yn Ne Carolina a thalaith Efrog Newydd, cafwyd y nifer uchaf erioed o ymwelwyr ar gyfer arddangosfeydd yn yr amgueddfeydd hynny. Yn y lleoliad olaf, Oriel Gelf Corcoran, Washington DC, agorwyd yr arddangosfa gan Lysgennad Prydain i'r Unol Daleithiau a'r Gweinidog dros Dreftadaeth yn Llywodraeth y Cynulliad.

Hefyd yn Washington DC, bu staff yr Amgueddfa'n cymryd rhan mewn project dan arweiniad y Sefydliad Smithsonian, gyda chymorth Llywodraeth y Cynulliad, a oedd yn cynnwys Cymru yng Ngŵyl Werin y Smithsonian ym Mehefin a Gorffennaf 2009. Mae dros filiwn o bobl yn cymryd rhan yn yr ŵyl, a gynhelir ar y Washington Mall yng nghanol y ddinas. Roedd arddangosiadau gan grefftwyr o'n

hamgueddfeydd diwydiannol yn arbennig o boblogaidd, ynghyd ag arbenigwyr o Sain Ffagan, a chreodd eu sgiliau a'u gwybodaeth ddeongliadol gryn argraff ar y dorf. Ar y llaw arall, mae Amgueddfa Lechi Cymru wedi'i gefeillio â'r Slate Valley Museum, Granville, Efrog Newydd, ac roedd ymweliad côr Green Mountain College o Poultney â Llanberis yn rhan o ymweliad â chymunedau chwareli'r gogledd-orllewin gan grŵp a ddaeth i gysylltiad trwy'r bartneriaeth tymor hir benodol hon.

Yn olaf, mae projectau, hyfforddiant ac adroddiadau wedi dechrau cael eu llunio wrth i'r Beacons of Public Engagement, partneriaeth gyda Phrifysgolion Caerdydd a Morgannwg, Techniquet a BBC Cymru, gwblhau'r cylch cyntaf o weithgarwch. Mae gwaith wedi amrywio o ymgysylltu â phobl ifanc yn eu harddegau o gymunedau yng Nghymoedd y De gyda materion yn ymwneud â DNA ac ymchwil a chofnodion genetig ac astudiaethau o sut mae cymunedau gwledig yn deall newid yn yr hinsawdd.

Fformat y Cyfrifon

Caiff y cyfrifon eu paratoi o dan Adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 ar ffurf a bennir gan Lywodraeth y Cynulliad gyda chymeradwyaeth y Trysorlys. Mae copi o'r Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gael oddi wrth Gyfarwyddwr Cyllid yr Amgueddfa. Mae cyfrifon yr Amgueddfa yn cydymffurfio â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy (SORP 2005) 'Cyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau'.

Wedi'u hymgorffori i'r ffigurau cyfunol mae canlyniadau masnachu'r is-gwmni sy'n llwyr eiddo i'r Amgueddfa sef, Mentrau Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru Cyf. Y cwmni hwn sy'n gweithredu holl weithgareddau masnachu'r Amgueddfa. Hefyd wedi'u cynnwys o fewn ffigurau'r Amgueddfa mae ei chyfran o 50 y cant o Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe Cyf., menter ar y cyd, a gyfyngir gan warant, gyda Chyngor Dinas a Sir Abertawe, gyda'i phrif bwrpas o ddatblygu'r amgueddfa newydd yn Abertawe.

Canlyniadau Ariannol y Flwyddyn

Daeth gwerth £2,628,000 o adnoddau cyfunol net i mewn i'r Amgueddfa cyn costau enwol (£1,135,000 yn 2008-09). Daeth cyfanswm o £32,673,000 o adnoddau i mewn i'r Amgueddfa (£29,864,000 yn 2008-09) a gwariwyd cyfanswm o £29,938,000 (£28,607,000 yn 2008-09). Y gostyngiad net mewn cyllid ar gyfer y flwyddyn ar ôl cymryd yr holl enillion a cholledion wedi eu gwireddu a heb eu gwireddu i ystyriaeth oedd £5,423,000 (gostyngiad o £18,518,000 yn 2008-09). £79,865,000 oedd balans y gronfa ar 31 Mawrth 2010 (£85,288,000 ar 31 Mawrth 2009). Cofnododd Mentrau Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru Cyf. elw o £475,000 cyn cymorth rhoddion i'r Amgueddfa ar gyfer blwyddyn ariannol 2009-10 (£410,000 yn 2008-09).

Rheoli Risg

Mae Bwrdd, Pwyllgorau a Chyfarwyddwyr yr Amgueddfa yn ystyried y prif beryglon strategol, busnes a gweithredol y mae'r Amgueddfa'n eu hwynebu yn gyson, ac maent wedi sefydlu Grŵp Rheoli Risg i sicrhau bod peryglon yn cael eu hadolygu a'u hadrodd ar draws y sefydliad i gyd, a bod mesurau lliniaru cadarnhaol perthnasol ar waith. Mae'r systemau hyn wedi bod ar waith ers nifer o flynyddoedd ac maent yn parhau i fod yn hollol weithredol yn unol â'r arferion gorau. Mae'r Pwyllgorau Adolygu Perfformiad ac Archwilio yn goruchwyllo gwaith y Grŵp Rheoli Risg, a byddant hefyd yn cyfeirio materion at y Grŵp Rheoli Risg i'w hasesu a'u gweithredu fel sy'n briodol. Hefyd, adolygir pob perygl yn flynyddol fel rhan annatod o'r broses cynllunio gweithredol, gan lywio asesiad anghenion yr archwiliad mewnol ac felly'r cynllun archwilio mewnol. Mae'r archwilwyr mewnol yn mynychu cyfarfodydd y Grŵp Rheoli Risg.

Newidiwyd fformat y gofrestr risg eleni i gynnwys saeth fel dangosydd o symudiad y risg ers cyfarfod diwethaf y Grŵp Rheoli Risg a chyflwyno sgôr risg gritigol, a arweiniodd at asesu dwy risg fel risgiau critigol (sef y risg i gyllid craidd yn y dyfodol ac atebolrwydd y cynllun pensiwn).

Er mwyn lliniaru'r risgiau critigol hyn, mae'r Amgueddfa'n cynllunio ar gyfer gostyngiadau sylweddol dros y tair blynedd nesaf yn y cymorth grant gan Lywodraeth y Cynulliad, tra'n ceisio parhau i ddarparu blaenoriaethau'r Weledigaeth, ac yn dechrau ar y broses o ddiwygio cyfraniadau neu fuddion gweithwyr cyflogedig i leihau'r atebolrwydd pensiwn.

Dangosyddion Perfformiad

Fel 'sefydliad dysg', mae'r Amgueddfa yn parhau i ymrwymo i fonitro a gwerthuso ein gwaith mewn ffyrdd meintiol ac ansoddol. Tra bod ein dangosyddion perfformiad meintiol allweddol yn dangos darlun o berfformiad, mae data ansoddol o astudiaethau achos ac ati yn parhau i ddarparu golwg fanylach a chyfle i edrych ar ein gwaith a'i gyfoethogi. Yn ystod 2009-10, cwblhawyd gwaith ar ddatblygiad fframwaith gwerthuso newydd ar gyfer yr Amgueddfa sy'n defnyddio'r ddau ddull hwn. Bydd y pecyn cymorth hwn a'r targedau a bennwyd ar gyfer 2010-11 a thu hwnt, cyfnod o gyni ariannol sylweddol yn y sector cyhoeddus, yn canolbwyntio ar atgyfnerthu ein perfformiad rhagorol hyd yma, gan geisio sicrhau gwell canlyniadau i bobl Cymru trwy ddarparu ein Gweledigaeth tymor hir.

Fel y nodwyd yn flaenorol, cyfanswm yr ymweliadau â'n safleoedd yn ystod 2009-10 oedd 1,641,053 (1,524,806 yn 2008-09), yn erbyn targed o 1,500,000. Y nifer o ymweliadau â gwefan yr Amgueddfa yn ystod yr un cyfnod oedd 1,253,630 (1,180,774 yn 2008-09), gan ddangos i ba raddau mae ymwelwyr yn dewis cael mynediad i wybodaeth am ein gwaith o fewn y 'rhith' fyd.

Mae ein gwaith ar wasanaethu'r sector addysg ffurfiol yn parhau i ffynnu gyda 236,284 ymweliad addysg ffurfiol (238,644 yn 2008-09) yn curo'r targed o 229,000 ymweliad. Y nifer o ymweliadau addysg anffurfiol oedd 259,446 (270,231 yn 2008-09) gan guro targed o 170,000. Hefyd, bu 33,530 yn cymryd rhan mewn gweithgareddau addysgiadol dan arweiniad Amgueddfa Cymru a oedd yn digwydd i ffwrdd o'n hamgueddfeydd ein hunain (30,591 yn 2008-09), gan guro'r targed o 30,000.

Wrth i ni ddogfennu ein holl gasgliadau yn ôl canllawiau'r Ymddiriedolaeth Casgliadau, rydym wedi parhau i osod yr holl gofnodion am gasgliadau ar gyfrifiadur, gyda'r nod o sicrhau lefelau derbynol o gofnodion cyfrifiadurol ar gyfer y gwrthrychau yng nghasgliadau'r Amgueddfa. Yn ystod 2009-10, ac ar sail casgliad o 4,700,000 o eitemau, fe lwyddwyd i greu cofnodion cyfrifiadurol ar lefel rhestr eiddo, sy'n ein galluogi i adnabod eitem yn gywir ac yn gyflym a nodi ei leoliad, ar gyfer 56 y cant o'r casgliadau (55 y cant yn 2008-09). Llwyddwyd i greu cofnodion lefel catalog, sy'n cynnwys data academaidd a chyfeirnodau cyhoeddiadau, ar gyfer 32.5 y cant o'r casgliadau (30.6 y cant yn 2008-09). Cyrhaeddodd y cyntaf y targed o 56 y cant a osodwyd ar gyfer y flwyddyn, a llwyddodd yr ail i guro'r targed o 31 y cant ac mae'n arwydd o'r cynnydd cyson sy'n parhau i ddigwydd yn y maes hwn.

Roedd y 161 o broiectau ymchwil yn ystod y flwyddyn (143 yn 2008-09) yn uwch na'r targed o 126, gan ddangos cryfder parhaus gwaith yr Amgueddfa yn lleadaenu'r wybodaeth sy'n gysylltiedig â'r casgliadau. Benthycwyd i 339 o leoliadau (320 yn 2008-09), gan guro'r targed o 310.

Buddsoddiad Cyfalaf

Fel sail i gyflawni Gweledigaeth yr Amgueddfa, mae rhaglen sylweddol o waith cyfalaf yn parhau, ac mae'r rhaglen cynllunio cyfalaf yn canolbwyntio ar ailddiffinio ein dau safle Amgueddfa mwyaf poblogaidd o ran ymwelwyr, sef Sain Ffagan fel Amgueddfa Werin Cymru ac Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays a fydd yn esblygu yn ddwy amgueddfa gysylltiedig, Amgueddfa Hanes Natur ac Amgueddfa Gelf Cymru.

Canolbwyntiodd y gwaith cynnar yn y maes hwn ar sicrhau bod y casgliadau yn cael eu storio yn briodol. Cefnogwyd hyn trwy edrych ar y gwaith cynnal a chadw sylweddol a fydd, pan fydd wedi'i gwblhau'n llawn, yn sicrhau bod yr amgueddfeydd yn ddiogel ym mhob tywydd, gyda gwell gofod cyhoeddus, ac yna bydd y casgliadau parhaol yn cael eu hailarddangos yn y safleoedd hyn.

Ymysg y projectau cychwynnol o fewn y Prif Gynllun:

Adnewyddu Oriolau Adain Orllewinol Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd

Mae'r Amgueddfa wedi datblygu cynlluniau i drawsnewid gofod orielau a ddefnyddiwyd yn flaenorol i arddangos archaeoleg er mwyn arddangos celfyddyd gyfoes a modern. Rydym wrthi'n ailosod to'r Adain Orllewinol yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, ac yn ail-arddangos yr orielau yn yr ardal hon er mwyn sicrhau bod mwy o le i arddangos ein casgliadau celfyddyd fodern. Bydd yr orielau newydd yn agor yn Haf 2011.

Gofodau Dysgu yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd

Yn ystod 2009-10, gosodwyd contractau i ailddatblygu tri gofod yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd: Oriol Ddarganfod Glanely, yr hen ystafell addysg gwyddoniaeth a'r ystafell frechdanau a ddefnyddiwyd gan ysgolion. Mae'r gwaith hwn yn cael ei ariannu gan Sefydliad Clore Duffield a chaiff ei gwblhau yn Haf 2010.

Hefyd, rydym wedi sicrhau cyllid gan Gyngor Sir Caerdydd o dan y Cynllun Treth Tirlenwi, ac rydym wedi derbyn arian cyfatebol gan Asiantaeth yr Amgylchedd, i greu ardal newydd i wella sut y caiff gweithgareddau ymchwil cyfredol yr Amgueddfa eu harddangos. Caiff y gwaith hwn ei gwblhau'n barod ar gyfer agor yr Adain Orllewinol yn Haf 2011.

Creu Hanes yn Sain Ffagan

Fel y nodwyd eisoes yn yr adroddiad hwn, roedd Amgueddfa Cymru'n falch iawn o basio Cam 1 Cronfa Dreftadaeth y Loteri wrth wneud cais i sicrhau £8.75 miliwn tuag at gynllun £20 miliwn i ailddatblygu Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru. Roedd y cyhoeddiad hwn yn cynnwys cadarnhad o gyllid datblygu fel y gellid datblygu Cam 2 y cais er mwyn ei gyflwyno ym mis Medi 2011.

Yn ystod y degawd nesaf, bydd Sain Ffagan yn cael ei ddatblygu'n safle a fydd yn adrodd stori pobloedd a chenedl Cymru, o'u dechreuadau hyd heddiw. Bydd y datblygiad yn gwella'r hyn sydd ar gael yn Sain Ffagan trwy wneud mwy o synnwyr o'r safle gan osod yr adeiladau cyfredol a'r casgliadau hanes cymdeithasol yng nghyd-destun ehangach hanes Cymru.

Caiff llawer o'r casgliadau archaeoleg sy'n cyn-ddyddio'r cyfnod modern eu symud o Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd a'u hailarddangos yn Sain Ffagan fel y gellir adrodd stori fwy cyflawn. Y nod yw bodloni disgwyliadau ymwelwyr sydd am ddysgu mwy am wreiddiau Cymru a pham ei bod yn wlad mor amrywiol heddiw.

Ailstrwythuro ar gyfer y Dyfodol

Yn unol â blaenoriaethau'r Weledigaeth, mae'r Amgueddfa hefyd wedi bod yn cynnal ymarfer ailstrwythuro parhaus gan roi sylw i'w holl ganolfannau cost cyfredol, gan gwmpasu gwariant cyffredinol a gwariant ar weithwyr cyflogedig. Mae'r broses hon wedi'i chyflymu yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf trwy gyflwyno cynllun dileu swyddi gwirfoddol i'r staff fel modd o helpu i ailddyrranu adnoddau'n unol â'r Weledigaeth. Mae cynnydd ar yr ailddyrranu hwn yn parhau trwy adolygiad trylwyr o gyllidebau adrannol i sicrhau bod yr Amgueddfa'n recriwtio a chadw'r sgiliau sydd eu hangen i gyflawni'r Weledigaeth. Fodd bynnag, bydd yr ailstrwythuro hwn yn anoddach oherwydd y gostyngiadau a ragwelir yn y dyfodol mewn perthynas â referniw a chymorth grant cyfalaf ond, er hynny, mae'r Amgueddfa wedi ymrwymo i roi'r Weledigaeth ar waith.

Prisio Asedau Sefydlog

Yn unol â pholisïau cyfrifyddu'r Amgueddfa, cafodd asedau a ail-brisiwyd yn broffesiynol ddiwethaf ar 31 Mawrth 2006, eu hailbrisio gan ddefnyddio mynegeion, er mwyn darparu amcan o'r gwerth yn hytrach na defnyddio arian elusennol ar ailbrisiadau blynyddol. Yn anarferol, mae hyn wedi arwain at gwmpas yng ngwerth asedau sefydlog ar 31 Mawrth 2010 a hynny am yr ail flwyddyn yn olynol. Bydd defnydd o'r mynegeion yn parhau tan yr ailbrisio proffesiynol nesaf ym mis Mawrth 2011, pan fydd addasiadau i'r gwerth.

Yr unig asedau na chafodd eu hailbrisio yn ôl y mynegion oedd yr asedau TG, oherwydd y gostyngiad cyffredinol mewn prisiau asedau TG dros amser, a'r asedau treftadaeth. Nid yw'r asedau treftadaeth a gafwyd cyn 1 Ebrill 2001 wedi eu cyfalafu, ac mae asedau treftadaeth ers y dyddiad hwnnw wedi cael eu cofnodi ar bris cost. Nid yw'r Ymddiriedolwyr yn credu bod modd cyfiawnhau costau sylweddol prasio casgliad mor fawr o asedau treftadaeth, ar sail budd yn erbyn cost, i dderbyn yr hyn a fyddai'n ddim mwy na phris ar un foment benodol mewn amser.

Caffael Sbesimenau

Roedd yr Amgueddfa'n ffodus ei bod wedi gallu gwneud sawl caffaeliad arwyddocaol yn ystod y flwyddyn, gyda rhai ohonynt yn deillio o'r Gronfa Canmlwyddiant benodol a grëwyd dros gyfnod o bum mlynedd yn arwain at y canmlwyddiant yn 2007. Unwaith eto, dim ond trwy gefnogaeth garedig cefnogwyr tymor hir fel Ymddiriedolaeth Derek Williams, a gyfrannodd £1 filiwn dros bum mlynedd i'r Gronfa Canmlwyddiant, y bu modd i ni brynu'r gweithiau celf mwyaf drudfawr. Roedd y Gronfa Gelf a Chronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol hefyd yn gefnogwyr hael. Dylid nodi bod yr Amgueddfa, dros y blynnyddoedd, wedi defnyddio ei Grant Caffael Sbesimenau yn fedrus iawn i ddenu cyllid ychwanegol gan drydydd partion i'w galluogi i wella'r casgliadau cenedlaethol.

Roedd caffaeliadau arwyddocaol i'r casgliad celf yn cynnwys:

- Prif gaffaeliad y canmlwyddiant oedd *Bywyd Llonydd gyda Phoron* (1948), paentiad olew gan Pablo Picasso (1881-1973). Heb amheuaeth, Picasso oedd artist mwyaf dylanwadol yr ugeinfed ganrif. Mae gan Amgueddfa Cymru bedwar gwaith ar bapur gan Picasso ac, y llynedd, aeth ati i gaffael grŵp sylweddol o weithiau cerameg yr artist ar gyfer y casgliad. Mae'r paentiad olew yn cwblhau ein cyflwyniad o un o athrylithoedd creadigol mwya'r ganrif ddiwethaf. Fe'i prynwyd am £1,435 miliwn trwy'r Gronfa Canmlwyddiant; cronfa y cyfrannodd Ymddiriedolaeth Derek Williams a'r Amgueddfa £1 filiwn yr un ati fel y gellid prynu gweithiau eithriadol o'r 20fed ganrif. Cafodd y caffaeliad hefyd ei gefnogi gan grant sylweddol gan y Gronfa Gelf (£100,000).
- *Gondoliwr Gorffwyll* (1960), gan Alan Davie, a brynwyd am £82,000 gyda chymorth grantiau o £20,000 gan y Gronfa Gelf a £30,707 gan Ymddiriedolaeth Derek Williams. Mae'r gwaith mawr a phwysig hwn yn gyfle i ni olrhain effaith paentiadau o America ar ddatblygiad celf ym Mhrydain yn y cyfnod ar ôl yr Ail Ryfel Byd.
- *Cerfiad Rhif 5* mewn marmor Travertine Toscana gan Barry Flanagan, a brynwyd am £40,000 (gyda chymorth grant o £20,000 gan Ymddiriedolaeth Derek Williams). Flanagan oedd un o'r artistiaid pwysicaf i gael eu geni yng Nghymru yn yr ugeinfed ganrif, a gwnaeth gyfraniad unigryw at ddatblygu cerfluniaeth ym Mhrydain.
- *The Attraction of Onlookers: Aberfan – An Anatomy of a Welsh Village*, gosodwaith fideo 5 sianel manylder uwch gyda sain stereo gan Shimon Attie, a brynwyd am £48,000 gyda chyfraniad o 50 y cant gan Ymddiriedolaeth Derek Williams.
- *Castell Caernarfon gyda llongau yn yr harbwr* gan Cornelius Varley, a roddwyd gan Lowell Libson er cof am Michael Griffith, un o noddwyr yr Amgueddfa.
- Grŵp o 22 o lestri, gan Hans Coper, a brynwyd am £72,000 gyda chymorth grant o £36,000 gan Ymddiriedolaeth Derek Williams.

Roedd caffaeliadau arwyddocaol gan yr Adran Archaeoleg a Nwmismateg yn cynnwys:

- Dau gelc o geiniogau o'r cyfnod Rhufeinig-Brydeinig a ganfuwyd yn Abersili ym Mro Morgannwg, yn cynnwys dros 5,900 o ddarnau arian yn dyddio'n ôl i ddiwedd y drydedd ganrif a dechrau'r bedwaredd ganrif. Gyda'i gilydd, maent yn ffurfio'r casgliad mwyaf o arian Rhufeinig (neu unrhyw arian arall) a ganfuwyd yng Nghymru ers dros ganrif, ac fe'u prynwyd am £55,000.

- Rhoddwyd replica (un o chwech) a wnaed gan y Llyfrgell Genedlaethol o Lythyr Pennal a anfonodd Owain Glyndŵr at Siarl VI, Brenin Ffrainc, dyddiedig 31 Mawrth 1406. Mae'r gwreiddiol yn yr Archive Nationales de France, Paris. Mae'r replica ar femrwn croen gafr, gyda chast o sêl Owain Glyn Dŵr.

Roedd caffaeliadau arwyddocaol gan yr Adran Hanes Gwerin yn cynnwys:

- Casgliad pwysig o gerbydau coets a roddwyd gan y diweddar John Andrews. Hefyd, rhoddodd Ymddiriedolaeth Elusennol John Andrews £26,000 i'r Amgueddfa i uwchraddio oriel i arddangos y casgliad yn Sain Ffagan.

Gweithgaredd Ymchwil

Mae ymchwil wrth wraidd holl waith a hygredd amgueddfa genedlaethol. Mae llawer o'r meysydd arbenigol sy'n cael sylw gan ein staff (e.e. celf, nwmismateg, archaeoleg ddiwydiannol, tacsonomeg ac ethnoleg) wedi dirywio mewn prifysgolion. Felly, mae gan yr Amgueddfa gyfraniad allweddol i'w wneud at wella dealltwriaeth o dreftadaeth, diwylliant ac amgylchedd naturiol Cymru a'i lle yn y byd, a sbarduno mwy o ddiddordeb yn y meysydd hyn.

Ar ôl creu Polisi Ymchwil newydd a Strategaeth Ymchwil gyffredinol, ac yn sgil y gydnabyddiaeth ein bod yn Sefydliad Ymchwil Annibynnol gan Gyngor Ymchwil y Celfyddydau a'r Dyniaethau a Chyngor Ymchwil yr Amgylchedd Naturiol, mae fframweithiau ymchwil wedi'u creu ar gyfer ein holl feysydd pwnc i sicrhau bod ymchwil yn y dyfodol yn ceisio cefnogi'r gwaith o gyflawni'r Weledigaeth.

Cynhaliwyd amrywiaeth eang o weithgareddau ymchwil yn ystod y flwyddyn, gyda 165 o broiectau cyfredol a newydd ar y Gofrestr Ymchwil yn cael eu cymeradwyo gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr. Mae nifer cynyddol o'r broiectau hyn bellach yn cael eu cynnal mewn partneriaeth â sefydliadau eraill. Mae nifer o broiectau, yn enwedig yn y gwyddorau naturiol, hefyd wedi denu cyllid allanol.

Mae'r broiectau ymchwil a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn yn cynnwys:

- Project a ariennir gan Ymddiriedolaeth Leverhulme i baratoi llawlyfr ar fectorau sboncwyr y dail clefydau planhigion.
- Project a ariennir gan yr Adran Masnach a Diwydiant i baratoi llawlyfr adnabod cynhwysfawr a darluniadol sy'n rhoi sylw i bob rhywogaeth ddeufalf ym Mhrydain, a'r rhai sy'n debygol o gytrefu yn nyfroedd y DU yn sgil newid yn yr hinsawdd.
- Rhestr o bryfed ar gyfer asesiad bioamrywiaeth yn Fiji (un o'r 25 lleoliad allweddol yn y byd ar gyfer gwarchod bioamrywiaeth). Project a ariennir gan Fenter Darwin i wella gallu lleol, ar y cyd gyda Phrifysgol Sussex, University of the South Pacific ac Amgueddfa Bishop, Honolulu.
- Ymchwil ar aneddiadau a diwylliant Oes y Llychlynwyr/y canoloesoedd cynnar yng Nghymru yn seiliedig ar waith cloddio yng nghanngog llyn Syfaddan, Powys a Llanbedrgoch, Ynys Môn.

Codi Arian a Gwirfoddolwyr

Roedd 2009-10 yn flwyddyn anodd arall i godi arian ledled y DU wrth i'r dirwasgiad barhau. Cafodd y tîm datblygu ei ailstrwythuro o wyth aelod staff i dri swyddog llawn amser ac un rhan-amser, ynghyd â'r Ysgrifennydd Datblygu. Er gwaethaf y cefndir hwn, cafodd yr Adran un o'i blynnyddoedd mwyaf llwyddiannus ers tro byd, gan sicrhau cyllid o £556,467 ar gyfer broiectau newydd, a derbyniodd £374,950 o arian ar addewid, sy'n dod i gyfanswm o £931,497. Roedd hyn yn fwy na'n targed blynnyddol o £930,000.

Yn ystod y 12 mis diwethaf, mae'r Adran Datblygu wedi bod yn gweithio ar nifer o broiectau, gan gynnwys peth gweithgarwch graddfa fawr, gan gynnwys 'Earthscape', orielau'r Adain Orllewinol Uchaf a

datblygu Gofodau Dysgu Clore yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd. Yn Sain Ffagan, roedd projectau'n cynnwys Archwilio ein Coedwigoedd a'r cynllun Sgiliau Garddwriaeth Treftadaeth. Gwnaed apêl benodol ar gyfer prynu paentiad gan William Dyce.

Law yn llaw â chodi arian ar gyfer projectau cyffredinol, un o brif ymrwymadau'r tîm datblygu oedd gweithio i gyflwyno cais Cam 1 llwyddiannus i Gronfa Dreftadaeth y Loteri ar broject ailddatblygu Sain Ffagan, ynghyd â'r strategaeth codi arian a llinell amser ar gyfer cyrraedd y targed codi arian ychwanegol o £2 filiwn ar gyfer y project.

Roedd incwm o'r cynllun Aelodaeth Noddwyr yn uwch na'r targed o £30,000 yn sgil recriwtio a digwyddiad meithrin llwyddiannus a fu'n gymorth i wneud iawn am yr aelodau a gollwyd yn ystod 2009-10. Amlygwyd gwerth teyrngarwch y noddwyr i'r Amgueddfa yn apêl Dyce, a gyfrannodd 85 y cant o gyfanswm incwm yr apêl o £45,344.

Cynyddodd rhoddion cyffredinol gan y cyhoedd 22 y cant ers 2008-09, gydag ymwelwyr yn cyfrannu cyfanswm o £76,670 ledled yr amgueddfeydd.

Yn ystod 2010/11, bydd y tîm datblygu'n canolbwyntio'n bennaf ar sicrhau addunedau ar gyfer project Sain Ffagan. Ochr yn ochr â hyn, bydd y tîm hefyd yn gweithio ar ariannu'r Gofod Addysg Celf yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, yr arddangosfa newid hinsawdd sy'n teithio ledled Cymru a'r arddangosfa ar y cyd â'r RSPB sy'n cael ei chynnal yn yr orielau celf yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Parhaodd Cyfeillion yr Amgueddfa i gefnogi gwaith yr Amgueddfa mewn tair prif ffordd. Yn gyntaf, fel llysgenhadon dros waith yr Amgueddfa, gan ddarparu rhaglen o sgysiau, teithiau a gweithgareddau eraill sy'n ategu gweithgareddau addysgol yr Amgueddfa ei hun.

Yn ail, mae'r Cyfeillion yn darparu grŵp o wirfoddolwyr i gefnogi gweithgareddau'r Amgueddfa. Mae Cyfeillion yn cyfarfod a chyfarfwr grwpiau ac unigolion, fel grwpiau Cyfeillion amgueddfeydd eraill neu ymwelwyr achlysurol sydd â diddordeb, ac yn cynorthwyo staff curadurol ar draws sbectrwm gweithgareddau'r Amgueddfa. Mae'n bwysig nodi bod yr Amgueddfa'n gweld hyn fel ychwanegiad gwerthfawr yn hytrach na gwirfoddolwyr yn cyflawni ein gwaith craidd. Cawsom gyfanswm o 158 awr o bresenoldeb gan y Cyfeillion fel gwirfoddolwyr yn ystod 2009-10.

Yn drydydd, mae'r Cyfeillion hefyd yn rhoi cymorth ariannol i nifer o brojectau ac, eleni, cyfrannwyd yn hael tuag at ailwampio'r Adain Orllewinol Uchaf yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, projectau yn Sain Ffagan a noddi'r perfformiadau organ yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

Bu Cydgysylltydd Gwirfoddolwyr yr Amgueddfa hefyd yn gweithio gyda chydweithwyr ledled y sefydliad i wella'r cyfleoedd i wirfoddoli yn yr Amgueddfa. O ganlyniad, derbyniodd yr Amgueddfa 8,876 awr o fewnbwn gan wirfoddolwyr yn ystod 2009-10. Cafodd hyn ei adlewyrchu y tu ôl i'r llenni, gyda gwirfoddolwyr yn gweithio mewn adrannau curadurol, myfyrwyr ar leoliadau rhan-amser yn datblygu eu cyfleoedd profiad gwaith a gwirfoddolwyr yn gweithio ym mlaen y tŷ yn cynnig teithiau tywys o amgylch y gwahanol arddangosfeydd. Mae'r Amgueddfa yn ddyledus iawn iddynt am eu hymrwymiad i'r agwedd hon ar ein gweithgareddau.

Perfformiad Talu Prydlon

Mae'r Amgueddfa'n cefnogi amcanion cod ymarfer Better Payment Trysorlys Ei Mawrhydi a'i nod yw talu anfonebau dilys o fewn 30 diwrnod. Saith diwrnod oedd y cyfnod ar gyfer talu anfonebau ar gyfartaledd yn ystod 2009-10 (6 niwrnod yn 2008-09), sy'n cynnwys 98% (yn ôl nifer) o anfonebau a dalwyd o fewn 30 diwrnod (98% yn 2008-09). Ni wnaed taliad llog dan Ddeddf Taliadau Hwyr o Ddyledion Masnachol (Llog) 1998 (£Dim yn 2008-09).

Cynaliadwyedd

Yn ystod 2009-10, parhaodd yr Amgueddfa i ddatblygu arferion a dulliau cyfathrebu a ehangodd gynaliadwyedd ein gweithredoedd dyddiol, yn ogystal â dealltwriaeth ein hymwelwyr o faterion perthnasol i effaith newid yn yr hinsawdd a'r bygythiad i fioamrywiaeth leol a byd-eang.

Mae pob un o safleoedd yr Amgueddfa bellach wedi sicrhau Achrediad Lefel 3 o fewn Cynllun Achrediad Amgylcheddol y Ddraig Werdd.

Defnyddiodd yr Amgueddfa ei phartneriaeth ffurfiol gyda'r Ymddiriedolaeth Garbon i'n helpu i leihau cyfanswm ôl-troed carbon y sefydliad. Yn ystod y flwyddyn, buddsoddwyd £154,000 gennym mewn gwaith cyfalaf i leihau ein defnydd o ynni ar draws ein holl safleoedd a chomisiynwyd adolygiad ffurfiol gennym o'r cynnydd a wnaed trwy weithredu'r argymhellion yn adolygiadau'r Ymddiriedolaeth Garbon yn y gorffennol. Bu'r Amgueddfa hefyd yn helpu'r Ymddiriedolaeth Garbon trwy gofnodi'r gwaith a gyflawnir yn yr Amgueddfa i leihau ein hól-troed carbon ar DVD, a bydd hwn yn cael ei ddefnyddio i dynnu sylw at fuddiannau'r bartneriaeth ar draws y sectorau cyhoeddus a phreifat.

Y Polisi ar Gronfeydd Cadw

Fel corff sy'n casglu a chynnal asedau treftadaeth, gan gynnwys tir ac adeiladau, er mwyn cyflawni ei nodau ac amcanion, mae'r polisi ar gronfeydd cadw a nodir yma yn berthnasol i gronfeydd arian i'w wario yn unig, ac nid i'r cyfanswm arian a ddeler.

Mae'r polisi hwn yn parhau i fod yn ddibynnol ar, ac wedi'i gyfyngu gan, yr awdurdod a roddwyd gan Lywodraeth y Cynulliad yn Natganiad Rheoli a Memorandwm Cyllid yr Amgueddfa a oedd yn cyfyngu'r cronfeydd cadw ar ddiwedd y flwyddyn ariannol 2009-10 i 2 y cant o'i chymorth grant, gydag eithriadau rhag unrhyw gyfyngiad o ran Grant Prynu Sbesimenau ac incwm hunan-gynhyrchiol. Gall eithriadau pellach fod ar gael ar gais mewn perthynas ag Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe (i adlewyrchu'r trefniant cyd-ariannu gyda Dinas a Sir Abertawe), a phrojectau cyfalaf sy'n pontio'r cyfnod ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Gall cyfyngiadau ar gario arian drosodd lesteirio rheolaeth ariannol ddarbod trwy annog gwariant annoeth er mwyn osgoi colli'r cyllid os bydd y balansau diwedd blwyddyn yn fwy na'r cyfyngiad ar gario arian drosodd. Mae cyfyngiadau ar gario arian drosodd yn arbennig o niweidiol i gynllunio cyllideb ar adeg pan fo arian cyhoeddus yn debygol o gael ei gyfyngu'n sylweddol am nifer o flynyddoedd i ddod. Roedd yr Amgueddfa'n ymwybodol o gyfyngiadau i'w dyraniad cymorth grant ar gyfer 2010-11 a thu hwnt ac fe gynlluniwyd yn briodol i gynyddu cyfanswm yr arian a gariwyd drosodd, o fewn cyfyngiadau'r Cynulliad, ar ddiwedd 2009-10. Felly, mae'n dda medru dweud bod Llywodraeth y Cynulliad wedi cytuno â'r egwyddor y dylai'r Amgueddfa geisio lleihau effaith gostyngiadau i gymorth grant yn y dyfodol trwy fanteisio ar arbedion arian parod wrth iddynt ddigwydd yn ystod y flwyddyn er mwyn lleddfu effaith y gostyngiadau hynny yn y blynyddoedd a ddaw. Gall addasu dull o'r fath wella gallu'r Amgueddfa i barhau i gyflawni blaenoriaethau rheng flaen ei Gweledigaeth yn unol â dull yr Amgueddfa fel yr amlinellir yn ei dogfen *Better outcomes for tougher times*. Gan ddangos eu bod yn cytuno â'r dull hwn, cytunodd y Cynulliad i gais yr Amgueddfa i gynyddu'r cyfyngiad ar gario arian drosodd ar ddiwedd 2009-10 o 2 y cant i 6 y cant.

Mae'r Amgueddfa'n parhau i gynllunio yn yr un modd gydol 2010-11 trwy gadw arbedion cyllideb y flwyddyn sy'n digwydd yn naturiol a thrwy arbedion cyflog sy'n codi o gynllun dileu swyddi'n wirfoddol sydd wedi arwain at ddileu ugain swydd hyd yma. O ganlyniad, mae'r Amgueddfa'n parhau â'i thrafodaethau gyda'r Cynulliad i geisio sicrhau cynnydd pellach i'r cyfyngiad ar gario arian drosodd ar ddiwedd 2010-11, i 10 y cant y tro hwn. Y gobaith yw y bydd y Cynulliad yn parhau i gefnogi dull darbodus yr Amgueddfa o gynnal y ddarpariaeth rheng flaen cyhyd â phosibl, trwy'r dull rhagweithiol hwn o reoli arian parod, heb yr angen i gynyddu'r grant, gan felly ohirio'r potensial am doriadau i'r ddarpariaeth rheng flaen sy'n codi o ganlyniad i'r gostyngiadau disgwylidig i'r cymorth grant.

Cynhelir cronfeydd preifat ar wahân ac fe'u nodir yn y cyfrifon. Nid oes unrhyw derfyn ar gario'r rhain drosodd, a pholisi'r Amgueddfa yw adeiladu'r cronfeydd hyn a'u defnyddio ar brojectau a chynlluniau

cyfalaf nad ydynt yn derbyn cyllid craidd na chymorth grant, gan gadw o fewn cyfyngiadau ar ddefnydd o fewn Cronfeydd Preifat. Nid yw'r Amgueddfa'n bwriadu lleihau'r cronfeydd preifat cyfyngedig sydd ganddi trwy ddefnyddio'r cronfeydd hynny i gymorthdalau bylchau tymor byr mewn cymorth grant refeniw.

Caiff elw'r is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo i'r Amgueddfa, sef Mentrau Amgueddfeydd ac Oriellau Cenedlaethol Cymru Cyf, ei ddefnyddio i ddarparu cyllid ychwanegol tuag at nodau ac amcanion yr Amgueddfa. Ar adegau, gall hyn olygu ail-fuddsoddi elw yn yr is-gwmni masnachu er mwyn gwella'r canlyniadau masnachu ymhellach. Bydd y trefniadau i drosglwyddo'r elw i'r Amgueddfa hefyd yn rhoi sylw priodol i gadw goblygiadau treth y gwaith masnachu mor isel â phosibl.

Er gwaethaf yr ansicrwydd presennol ynghylch dyraniadau cymorth grant yn y dyfodol a'r amgylchedd economaidd anodd ar gyfer codi arian o ffynonellau preifat, mae'r Amgueddfa'n dymuno parhau ar gynllun tymor hir o ddatblygu cyfalaf ac adnewyddu yn ei lleoliadau a chyflawni blaenoriaethau'r Weledigaeth. Er mwyn cyfrannu at y datblygiadau hyn yn rhannol a rheoli cyllidebau'n briodol, mae'n hanfodol cadw'r hyblygrwydd mwyaf posibl wrth gadw cronfeydd, ar ffurf cario arian drosodd, cronfeydd preifat a chadw elw masnachol.

Cyfanswm Cronfeydd yr Amgueddfa ar 31 Mawrth 2010 oedd £79,865,000. Ceir dadansoddiad yn y nodiadau sy'n cyd-fynd â'r Cyfrifon Ariannol.

Polisi a Pherfformiad y Buddsoddiadau

Rheolir buddsoddiadau cronfeydd preifat yr Amgueddfa gan yr ymgynghorwyr, Barclays Wealth. Mae polisi buddsoddi'r Amgueddfa'n derbyn cyfnewidioldeb tymor byr wrth geisio sicrhau enillion buddsoddi cadarnhaol yn dilyn effeithiau chwyddiant, ac yn cydnabod y gall gwerth cyfalaf newid yn sylweddol o bryd i'w gilydd. Hefyd, mae elfen sylweddol yn cael ei chadw mewn cyfrifon arian parod, i fod ar gael i'w fuddsoddi yn rhaglen gyfalaf yr Amgueddfa. Caiff perfformiad y cronfeydd hyn ei adolygu'n gyson, gan newid y portffolio fel sy'n briodol i'r risg. Yn erbyn cefndir y cynnydd ym mhrisiau ecwiti, cynyddodd gwerth y portffolio'n sylweddol yn ystod y flwyddyn o £1,393,000 i £1,907,000.

Hefyd, cadwodd yr Amgueddfa, trwy gymynroddion, fuddsoddiad ecwiti mewn 11 cwmni o'r radd flaenaf. Cynyddodd gwerth y portffolio hwn hefyd yn ystod y flwyddyn o £44,000 i £66,000.

Rhwymedigaethau Pensiwn

Mae gan yr Amgueddfa gynllun pensiwn â buddion diffiniedig sydd ar gael i'r holl staff parhaol. Yn debyg i'r mwyafrif helaeth o gynlluniau o'r fath, mae prisiad blyneddol diweddar ar gyfer y cyfrifon statudol wedi dangos diffyg yn asedau'r cynllun o'i gymharu â rhwymedigaethau'r cynllun. Eleni, er gwaethaf cynnydd sylweddol yng ngwerth asedau'r Cynllun o £48.7 miliwn i £68.6 miliwn, mae newidiadau yn y rhagdybiaethau a ymgorfforir yng nghyfrifiadau rhwymedigaethau'r Cynllun wedi achosi'r diffyg, fel y'i dangosir ar y Fantolen, gyda chynnydd o £23.5 miliwn i £27.2 miliwn. Mae'r newidiadau allweddol yn y rhagdybiaethau'n cynnwys gostyngiad sylweddol yn y gyfradd ddisgownt i droi rhwymedigaethau'r dyfodol yn werthoedd cyfredol a chynnydd yn nisgwylad oes. Fodd bynnag, mae'n arwyddocaol iawn nodi bod y Cynulliad wedi cyhoeddi Gwarant y Goron ar 21 Mehefin 2006 mewn perthynas â 'phob swm sydd ei angen i sicrhau bod asedau'r cynllun yn ddigonol i dalu ei holl rwymedigaethau'.

Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae'r Amgueddfa wedi cymryd amrywiol gamau i fynd i'r afael â'r diffyg, gan gynnwys cynnydd o 4.5 y cant yng nghyfraniadau'r cyflogwr i'r 21.3 y cant cyfredol, a chafwyd hwb ariannol gan Lywodraeth y Cynulliad. Cynhaliwyd prisiad actiwaraid llawn ar 31 Mawrth 2009, ac mae'r Amgueddfa ac Ymddiriedolwyr y Cynllun yn cymryd camau i fynd i'r afael â'r diffyg sylweddol dros gyfnod derbyniol, ond hwy, o amser, gan ystyried Gwarant y Goron. Bydd y camau arfaethedig yn arwain at leihau buddion gweithwyr cyflogedig i ryw raddau neu gynydd yng nghyfraniadau gweithwyr cyflogedig, ac mae'r Amgueddfa ar fin dechrau cyfnod ymgynghori â'i gweithwyr cyflogedig ar y cynigion hyn, sydd â'r nod o sicrhau bod y cynllun â buddion diffiniedig yn parhau ac yn denu a chadw gweithwyr cyflogedig o safon, gan alluogi'r Amgueddfa i ariannu a lleihau'r

diffyg dros amser. Yn y cyfamser, bydd yr Amgueddfa'n parhau i ofyn i Lywodraeth y Cynulliad am gymorth ariannol i'r Cynllun, a bydd hefyd yn parhau i wneud cyfan daliadau pellach o'i hadnoddau ei hun os ydynt yn dod ar gael.

Ceir rhagor o fanylion am sut y cyfrifir costau pensiwn yn y nodyn ar bolisiau cyfrifyddu sydd yn y cyfrifon. Mae gofynion datgelu Safon 17 Adrodd Ariannol yn nodyn 16 i'r Datganiadau Ariannol.

Polisiau mewn Perthynas â Staff

Cyfle Cyfartal

Mae'r Amgueddfa'n parhau i weithredu a monitro ei chynlluniau a'i pholisi Cydraddoldeb ac Amrywiaeth i sicrhau bod cydraddoldeb ac amrywiaeth yn rhan annatod o bopeth y mae'n ei wneud. Mae hyn yn cynnwys gweithdrefnau'n ymwneud â recriwtio, cyflogi a gwirfoddoli a'r gwasanaethau a gynigir i'r cyhoedd.

Yn hydref 2009 cynhaliodd yr Amgueddfa ei hymarfer Monitro Cydraddoldeb cyntaf. Mae'r wybodaeth a gasglwyd yn yr ymarfer hwn wedi'i dadgyfuno gan Swyddog Amrywiaeth yr Amgueddfa i helpu i wella'r ffordd mae'r Amgueddfa'n gweithio a nodi unrhyw dueddiadau neu broblemau posibl. Bydd y data hefyd yn llywio gwaith parhaus Grŵp Amrywiaeth yr Amgueddfa yn hyrwyddo cydraddoldeb i staff a rhanddeiliaid eraill.

Mae'r Amgueddfa wedi bod yn gweithio gyda phrosiect Pathway Supported Employment Mencap Cymru i gynnig lleoliadau ar gyfer pobl anabl i'w helpu i ddatblygu sgiliau fel y gallant ddychwelyd i'r gwaith. Mae'r Amgueddfa hefyd wedi cynnig profiad gwaith penodol i fyfyrwyr ag anghenion addysgol arbennig ac anabledau eraill, ac mae'n parhau i weithio gyda Gyrfa Cymru i ddatblygu'r rhain.

Ymgynghori â Staff

Mae'r Amgueddfa'n parhau i gydymffurfio â Rheoliadau Gwybodaeth ac Ymgynghori 2005, gan ymgynghori gyda staff, yn uniongyrchol a thrwy undebau cydnabyddedig, ar y prif newidiadau yn y sefydliad. Mae'r gofyniad cyfreithiol hwn i ymgynghori gan ddefnyddio amrywiol dulliau atodol yn cynnwys cyfarfodydd staff, cyfarfodydd adran, gweithgorau, e-bost a mewnrwyd a dulliau anffurfiol o gyfathrebu fel bo'n briodol. Mae'r Amgueddfa hefyd wedi parhau i gynnal ei Fforwm Staff yn rheolaidd bob deufis, ac mae yno gyfle i drafod materion o bwys gyda chynrychiolwyr Undebau Llafur cydnabyddedig.

Hyfforddi Staff

Mae'r Amgueddfa'n parhau i fuddsoddi amser ac adnoddau i ddarparu cyfleoedd datblygu a hyfforddiant (ffurfiol ac anffurfiol) i'w holl staff. Clustnodwyd statws Buddsoddwyr Mewn Pobl fel mesur allanol o'r ymrwymiad hwn. Sicrhawyd yr achrediad hwn gan Big Pit: Amgueddfa Lofaol Cymru, Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru, Amgueddfa Lechi Cymru ac Amgueddfa Genedlaethol y Glannau. Mae Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru yn gweithio tuag at asesiad.

Data Absenoldeb Salwch

Mae gan yr Amgueddfa bolisiau i gefnogi'r gwaith o reoli absenoldeb o'r gwaith. Mae'r Amgueddfa'n ystyried absenoldeb o fwy na 28 diwrnod yn olynol fel absenoldeb tymor hir. Mae pob absenoldeb yn cael ei gofnodi a'i fonitro gan reolwyr llinell a'r Adran Adnoddau Dynol. Roedd absenoldebau ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2010 yn 4.26 y cant o'i gymharu gyda'r ffigur o 5.95 y cant ar gyfer y flwyddyn flaenorol. Mae'r Amgueddfa'n parhau i gyflogi nifer o aelodau staff â salwch difrifol, tymor hir, sy'n effeithio ar y ffigur absenoldeb cyffredinol hwn.

Adroddiad ar Daliadau

Mae'r Amgueddfa'n talu pob aelod o staff o dan system gyflogau a graddau a gytunwyd, a gyflwynwyd yn benodol er mwyn sicrhau triniaeth deg a chyfiawn i bawb. Mae'n cwmpasu'r holl weithwyr, ac eithrio'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, gan fod Llywodraeth y Cynulliad yn pennu telerau ac amodau y penodiad. Mae proses apelio annibynnol ar gael er mwyn ystyried materion yn ymwneud â graddfeydd.

Bob blwyddyn, mae gweithgor yn ystyried cyflogau'r Amgueddfa ac yn datblygu argymhelliad ar daliadau sy'n cael ei gyflwyno i Lywodraeth y Cynulliad i'w gymeradwyo ac sy'n sail i drafodaethau gydag undebau llafur cydnabyddedig. Mae pecyn cyflogau ac amodau newydd ar gyfer yr Amgueddfa gyfan yn codi o hyn. Rhaid cadw at y pecyn hwn tan y cylch trafod nesaf. Mae cynnydd blynyddol o dan y cylch cyflogau'n dibynnu ar system yr Amgueddfa o adolygiadau datblygu personol. Mae'r holl staff yn derbyn elfennau chwyddiant a gynhwysir yn y cylch cyflogau yn awtomatig i'r holl staff.

Mae cyflog y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn cynnwys cyflog sylfaenol ynghyd â bonws blynyddol. Y Pwyllgor Taliadau a Phenodiadau, sy'n cynnwys y Llywydd, yr Is-lywydd, y Trysorydd, Rhiannon Wyn Hughes, Huw Williams a'r Athro John Last, sy'n cytuno ar faint y bonws (hyd at uchafswm o 10% o'i gyflog). Yn dilyn ymddeoliad Rhiannon Wyn Hughes a Huw Williams ar 31 Mawrth 2010, penodwyd Haydn Edwards, Miriam Griffiths a Gareth Williams i'r Pwyllgor hwn. Caiff perfformiad y Cyfarwyddwr Cyffredinol ei adolygu yn erbyn set o amcanion a bennwyd ymlaen llaw, a bydd y Pwyllgor Taliadau yn ystyried y gwerthusiad hwn. Caiff canran o'r bonws ei gyfuno gyda'i gyflog blynyddol, a chaiff y swm ei benderfynu ar sail canllawiau Llywodraeth y Cynulliad.

Rhestrir aelodau Bwrdd Cyfarwyddwyr yr Amgueddfa ar dudalen 17 ac mae rhagor o fanylion am daliadau a budd-daliadau pensiwn y Cyfarwyddwyr yn nodyn 7(c) i'r Cyfrifon, ac mae'r wybodaeth honno'n destun archwiliad. Nid oes unrhyw un o'r Cyfarwyddwyr ar gytundeb tymor penodol, a chyflogir pob un, heblaw'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, o dan delerau ac amodau safonol yr Amgueddfa. Mae unrhyw newidiadau i delerau ac amodau'r Cyfarwyddwr Cyffredinol yn amodol ar gytundeb y Pwyllgor Taliadau a Phenodiadau a Llywodraeth y Cynulliad, lle bo hynny'n briodol.

Chwe mis yw'r cyfnod rhybudd ar gyfer y Cyfarwyddwr Cyffredinol. Mae cyfnodau rhybudd Cyfarwyddwyr eraill yn amrywio yn ôl hyd eu gwasanaeth. Mae angen rhoi 1 wythnos o rybudd am bob blwyddyn o wasanaeth (ac 1 wythnos ychwanegol) hyd at uchafswm o 13 wythnos. Dyma ddyddiadau cychwyn cyflogaeth y Cyfarwyddwyr:

Michael Houlihan (Cyfarwyddwr Cyffredinol)	14 Ebrill 2003
Robin Gwyn	1 Chwefror 2001
Mark Richards	25 Ionawr 1999
Jon Sheppard	1 Tachwedd 2002
Michael Tooby	1 Ionawr 2000
John Williams-Davies	1 Medi 1973

Mae'r ddarpariaeth ar gyfer iawndal am derfyniad cynnar yng nghytundeb diswyddo safonol yr Amgueddfa.

Polisi'r Iaith Gymraeg

Disgwylir i bob corff a noddir gan Lywodraeth y Cynulliad lunio ac adolygu strategaeth i brif ffrydio'r Gymraeg bob blwyddyn (sy'n cynnwys gweithredu Cynllun Iaith). Gweithredwyd Strategaeth Prif Ffrydio'r Amgueddfa ar gyfer 2009-10 yn ystod y flwyddyn ac fe'i diwygiwyd wedyn i adlewyrchu goblygiadau prif ffrydio Cynllun Gweithredu cyffredinol 2010-11.

Archwilydd

Archwilydd Cyffredinol Cymru sy'n archwilio'r cyfrifon yn unol ag Adran 9 (8) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992. Mae manylion tâl yr archwilwyr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2010 yn Nodyn 6 i'r Cyfrifon Ariannol.

Prif Swyddfa

Prif swyddfa Amgueddfa Cymru yw: Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP.

Prif Ymgynghorwyr

Bancwyr: Lloyds TSB Bank CCC, Caerdydd

Cyfreithwyr: Geldards LLP, Caerdydd

Archwilwyr Mewnol: RSM Tenon Cyf, Caerdydd

Rheolwyr Buddsoddiadau: Barclays Wealth, Caerdydd

Rheolwyr y Gronfa Bensiynau: BBS Consultants and Actuaries Cyf., Bryste

Trethiant: Deloitte & Touche LLP, Caerdydd

Michael Houlihan

Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwyr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd
19 Gorffennaf 2010

J. Peter W. Morgan

Trysorydd, ar ran Bwrdd yr Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd
19 Gorffennaf 2010

BWRDD YR YMDDIRIEDOLWYR

(O 1 Ebrill 2009 ymlaen)

Llywydd

Paul E. Loveluck, CBE, JP, BA *

Is-lywydd

Elisabeth Elias, MA, DL *

Trysorydd

J. Peter W. Morgan, M.Sc., FCA *

Penodwyd gan Lywodraeth y Cynulliad

Rhiannon Wyn Hughes, MBE, FRSA (ymddeolodd ar 31 Mawrth 2010)

Huw R.C. Williams* (ymddeolodd ar 31 Mawrth 2010)

Gareth Williams

Carole-Anne Davies*

Miriam Hazel Griffiths, MA

Yr Athro R. Gareth Wyn Jones, D.Phil, DSc, FSB, FRSC

Christina Macaulay, MA (Anrh)

David Vokes LLB, MA (penodwyd ar 1 Ebrill 2010)

Yr Athro Tony Atkins ScD, FR Eng. (penodwyd ar 1 Ebrill 2010)

Penodwyd gan Amgueddfa Cymru

Dr Iolo ap Gwynn, B.Sc, PhD, FRMS

Yr Athro C. L. Jones, OBE, FRSA (ymddeolodd ar 31 Mawrth 2010)

Yr Athro J. Last, CBE, MA, D.Litt, Hon. FMA, FRSA

Dr W. B Willott, C.B. (ymddeolodd ar 31 Mawrth 2010)

Yr Athro Jonathan Osmond, MA, D.Phil (Oxon), FRHist.S (*Pwyllgor Archwilio o 22 Ebrill 2010)

Dr Haydn Ellis Edwards, BSc., MBA, Ph.D, FRSC, F.I.Mgt.

Keshav Singhal FRCS, M.Ch. (penodwyd ar 1 Ebrill 2010)

Victoria Provis MBA (penodwyd ar 1 Ebrill 2010)

* Yn dynodi aelodau'r Pwyllgor Archwilio

BWRDD MENTRAU AMGUEDDFEYDD AC ORIELAU CENEDLAETHOL CYMRU CYF.

(O 1 Ebrill 2009 ymlaen)

Gareth Williams – Cadeirydd

Christina Macaulay

Vivian Pollard (ymddeolodd ar 1 Medi 2009)

Sian Llywelyn

Arwyn Davies

Nerys Howell Snowsill (penodwyd ar 1 Medi 2009)

Michael Houlihan

Jon Sheppard

Philip Smith

CYFARWYDDIAETH

(O 1 Ebrill 2009 ymlaen)

Cyfarwyddwr Cyffredinol

Michael Houlihan

Cyfarwyddwr Gweithrediadau

Mark Richards

(Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol – penodwyd ar 18 Mehefin 2009)

Cyfarwyddwr Cyfathrebu

Robin Gwyn

Cyfarwyddwr Cyllid

Jon Sheppard

Cyfarwyddwr Dysgu a Rhaglenni

Michael Tooby

Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil

John Williams-Davies

Datganiad o Gyfrifoldebau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol

O dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992, mae'n rhaid i Fwrdd Ymddiriedolwyr Amgueddfa Cymru baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol ar ffurf ac ar sail a bennir gan Lywodraeth y Cynulliad, gyda chaniatâd y Trysorlys. Paratoir y cyfrifon i ddangos darlun gwir a theg o weithgareddau ariannol yr Amgueddfa a'i hadnoddau net, enillion a cholledion wedi a heb eu gwireddu, a llif arian yn ystod y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n rhaid i'r Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol gydymffurfio â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy (2005): Cyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau a Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth, yn arbennig:

- cadw at gyfarwyddyd cyfrifon y Cynulliad, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a'u defnyddio nhw a'r polisiâu cyfrifyddu perthnasol mewn modd cyson
- gwneud penderfyniadau ac amcangyfrifon mewn modd rhesymol
- nodi a yw'r safonau cyfrifyddu a'r datganiadau o arferion cymeradwy perthnasol wedi cael eu dilyn fel y nodwyd hwy yn Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth, a datgelu ac esbonio unrhyw eithriadau o bwys yn y datganiadau ariannol, a
- pharatoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes hyfyw.

Mae Prif Swyddog Cyfrifyddu'r Cynulliad wedi dynodi mai'r Cyfarwyddwr Cyffredinol fydd Swyddog Cyfrifyddu Amgueddfa Cymru. Mae Memorandwm Swyddogion Cyfrifyddu Cynulliad Cenedlaethol Cymru, a gyhoeddwyd gan y Trysorlys, yn disgrifio Cyfrifoldebau'r Cyfarwyddwr Cyffredinol fel Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys bod yn gyfrifol am sicrhau priodoldeb a rheoleidd-dra'r cyllid cyhoeddus y mae'n atebol amdano, a chadw cofnodion priodol a diogelu asedau'r Amgueddfa.

Datganiad ar ddatgelu gwybodaeth i archwilwyr

Cyn belled ag y bo'r Cyfarwyddwr Cyffredinol a'r Trysorydd, sef cynrychiolwyr Bwrdd yr Ymddiriedolwyr, yn ymwybodol, nid oes unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad sy'n anhysbys i archwilwyr yr Amgueddfa, ac maent wedi cymryd yr holl gamau angenrheidiol er mwyn cael gwybod am unrhyw wybodaeth sy'n berthnasol i'r archwiliad, ac er mwyn sicrhau bod archwilwyr yr Amgueddfa yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Datganiad ar Reolaeth Fewnol

Cwmpas y cyfrifoldeb

Mae'r Swyddog Cyfrifyddu a'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gadw system gadarn o reolaeth fewnol sy'n helpu i wireddu polisiau, nodau ac amcanion Amgueddfa Cymru a bennwyd gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr, a hynny tra'n amddiffyn y cronfeydd a'r asedau cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu'n bersonol gyfrifol amdanynt yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd iddo trwy Reoli Arian Cyhoeddus.

Diben y system rheolaeth fewnol

Bwriad y system rheolaeth fewnol yw rheoli yn hytrach na dileu unrhyw risg o fethu cyflawni polisiau, nodau ac amcanion; nid yw felly'n rhoi sicrwydd llwyr o effeithiolrwydd ond mae'n cynnig lefel resymol o sicrwydd. Wrth wraidd y system rheolaeth fewnol mae proses barhaus i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisiau, nodau ac amcanion yr Amgueddfa, pwyso a mesur tebygolrwydd y risgiau hyn o ddigwydd a'u heffaith, a'u rheoli mewn ffordd effeithlon, effeithiol a darbodus. Bu'r system rheolaeth fewnol yn gweithredu gydol y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2010, a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad a'r cyfrifon blyneddol, ac mae'n cyd-fynd â chanllawiau'r Trysorlys. Gan gefnogi'r system rheolaeth fewnol, mae'r Amgueddfa'n gweithredu polisiau Twyll a Chwythu Chwiban sy'n ddibynol ar adolygiad archwilio.

Y gallu i ymdrin â risg

Cyfrifoldeb y Gyfarwyddiaeth yw rheoli risg o ddydd i ddydd, a chaiff adolygiadau ac asesiadau ffurfiol eu cynnal gan Grŵp Rheoli Risg. Caiff yr adolygiadau hyn eu harchwilio gan is-bwyllgor Adolygu Perfformiad Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Pwyllgor Archwilio. Trwy dynnu ar brofiad yr archwilwyr mewnol, sy'n mynychu'r adolygiadau risg, a thrwy brofiad aelodau annibynnol y Pwyllgor Archwilio, caiff y broses ei hadnewyddu'n barhaus a'i chymharu â sefydliadau eraill. Hefyd, mae cadeiryddiaeth ac aelodaeth y Grŵp Rheoli Risg yn newid yn rheolaidd i gynnig safbwynt ffres ar y risgiau sy'n wynebu'r Amgueddfa, gyda chymorth hyfforddiant perthnasol.

Y Fframwaith Risgiau a Rheoli

Mae'r Polisi a'r Canllawiau Rheoli Risg yn amlinellu'r fframwaith a swyddogaethau a chyfrifoldebau mewn perthynas â rheoli risg, ynghyd â chanllawiau ar nodi, asesu, monitro a rheoli risg. Edrychwyd unwaith eto ar y Polisi a'r Canllawiau yn ystod y flwyddyn i sicrhau eu bod yn dal i fod yn briodol ac effeithiol, gyda chyfeiriad penodol at "Lyfr Oren" Trysorlys Ei Mawrhydi ar reoli risg a llawlyfr Llywodraeth y Cynulliad ar reoli risg – "Hanfodion Risg", a chawsant sylw gan y Pwyllgorau Archwilio ac Adolygu Perfformiad. Mae archwiliad o gynllun a gweithrediad y broses Rheoli Risg wedi'i gynnwys yn rhaglen waith dreigl yr archwilwyr mewnol ac, yn ystod y flwyddyn flaenorol, roedd yn destun asesiad o "aeddferwydd risg" yr Amgueddfa. Roedd yr asesiad yn ystyried y fframwaith a oedd yn ei le i nodi, asesu, cofnodi a monitro risgiau, yn ogystal â sut yr oedd gwybodaeth yn cael ei defnyddio. Roedd asesiad yr archwilwyr mewnol o aeddferwydd risg yr Amgueddfa'n ei gosod ar y lefel uchaf yn y sbectrwm aeddferwydd risg.

Mae grŵp trawsadrannol penodol yn cynnal adolygiad Rheoli Risg trylwyr, gan edrych ar y cynnydd a'r effeithiolrwydd o ran rheoli risgiau mawr, gan gynnwys, wrth gwrs, diogelwch parhaus casgliadau'r Amgueddfa. Mae'r grŵp yn cadw Cofrestr Risgiau, gan flaenoriaethu'r holl risgiau yn ôl y tebygolrwydd i'r risg gael ei gwireddu a'i heffeithiau posibl. Mae'r grŵp yn trafod newidiadau i'r bygythiadau posibl i wireddu nodau'r Amgueddfa gyda'r holl benaethiaid adran yn gyson, a thrwy hynny'n sicrhau bod y risgiau sy'n cael eu hasesu yn cwmpasu pob agwedd ar waith yr Amgueddfa. Mae nodi a rheoli risgiau hefyd yn eitem gyson ar agenda pob cyfarfod Gweithgor sy'n cynnwys y Bwrdd Rheoli a phob Pennaeth Adran. Cedwir Cofrestr Risg ar wahân ar gyfer yr is-gwmni masnachu, y cwmni menter ar y cyd, ac ar gyfer pob project mawr a gyflawnir. Ar ddiwedd project, caiff y Gofrestr Risg ei hasesu a chaiff pob risg

sy'n parhau ei throsglwyddo i brif gofrestr yr Amgueddfa.

Mae gofyn i'r grŵp ystyried risgiau posibl penodol gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r pwyllgorau Adolygu Perfformiad ac Archwilio. Hefyd, mae'r pwyllgorau Adolygu Perfformiad ac Archwilio'n adolygu'r newidiadau i'r Gofrestr Risg a materion a drafodir yng nghyfarfodydd chwarterol y grŵp, yn ogystal â champau lliniaru a gymerir yn erbyn y risgiau mwyaf.

Mae aelodau'r Grŵp Rheoli Risg yn cynnwys yr archwilydd mewnol er mwyn trafod materion sy'n codi pryder mewn cyrff eraill. Mae cynrychiolaeth yr adrannau'n cael ei hadolygu'n gyson er mwyn sicrhau bod pob risg bosibl yn cael ei thrafod.

Mae bygythiadau i ddiogelwch asedau'r Amgueddfa yn risg sylfaenol, yn gofyn am gamau lliniarol, ac mae'n cael ei hadolygu'n rheolaidd gan archwiliad mewnol, y Grŵp Rheoli Risg a Bwrdd yr Ymddiriedolwyr. Yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2010, derbyniodd ac adolygodd y Pwyllgor Archwilio adroddiad manwl ar y risg a'r camau lliniarol o ran diogelwch a chyfrinachedd data personol a data arall. Cafodd hyn ei ategu ym mis Mai 2009 gan arolwg o ddiogelwch gwybodaeth ymhlith staff a gynhaliwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru fel rhan o'i Hadolygiad Sicrwydd Ychwanegol. Mae camau a gododd o'r ddau adroddiad wedi'u datblygu, gan arwain at godi ymwybyddiaeth o'r peryglon a'r materion ymysg gweithwyr yr Amgueddfa, dosbarthu canllawiau a pholisïau diwygiedig, gweithredu rheolaethau cyfrinair a mynediad priodol, darparu cefnogaeth dechnegol a darparu cyfleusterau amgryptio priodol. Ni chafwyd unrhyw achosion yn ymwneud â data personol yn ystod y flwyddyn.

Adolygiad o effeithiolrwydd

Y Swyddog Cyfrifyddu sydd hefyd yn gyfrifol am adolygu effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol. Mae gwaith yr archwilwyr mewnol a Chyfarwyddiaeth yr Amgueddfa, sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheoli mewnol, a sylwadau archwilwyr allanol yn eu llythyr rheoli ac adroddiadau eraill, yn llywio'r gwaith o adolygu effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol. Hysbyswyd y Swyddog Cyfrifyddu am oblygiadau canlyniad ei adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol gan yr Ymddiriedolwyr a'r Pwyllgor Archwilio, ac mae cynllun i fynd i'r afael â gwendidau a sicrhau gwelliannau parhaus i'r system ar waith.

Mae'r Amgueddfa wedi sefydlu'r prosesau canlynol i ategu'r fframwaith rheoli risgiau er mwyn cynnal system effeithiol o reolaeth fewnol:

- Trefniadau gweinyddu a rheoliadau ariannol trylwyr, gan gynnwys didoli dyletswyddau a gwahanol lefelau o awdurdod a ddirprwyir
- Systemau cyllidebu cynhwysfawr ynghyd â chyllideb flynyddol a gymeradwyir gan yr Ymddiriedolwyr a gaiff eu hadolygu'n rheolaidd gan y Penaethiaid Adran, y Gyfarwyddiaeth a Bwrdd yr Ymddiriedolwyr, ar ffurf adroddiadau ariannol chwarterol sy'n mesur perfformiad ariannol yn erbyn y rhagolygon
- Pennu targedau i fesur perfformiad ariannol a pherfformiad arall o fewn y Cynllun Gweithredol, a monitro'r cynnydd yng nghyfarfodydd chwarterol y Pwyllgor Adolygu Perfformiad
- Canllawiau clir ar reoli a monitro buddsoddiadau cyfalaf
- Adroddiadau rheolaidd gan yr archwilwyr mewnol yn unol â safonau a bennir yn Llawlyfr Archwilio Mewnol y Llywodraeth, sy'n cynnwys barn annibynnol yr Archwilydd Mewnol ar ba mor ddigonol ac effeithiol yw'r system rheolaeth fewnol ac sy'n cynnig argymhellion ar gyfer gwella. Ar sail gwaith archwilio mewnol ar gyfer y deuddeg mis a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2010, daeth yr Archwiliwr Mewnol i'r casgliad bod gan yr Amgueddfa reolaeth, gweithdrefnau risg a phrosesau llywodraethu digonol ac effeithiol i reoli sut y cyflawnir ei hamcanion.

Un o elfennau allweddol adolygiad yr Amgueddfa o effeithiolrwydd y systemau rheolaeth fewnol yw'r Pwyllgor Archwilio. Mae'r Pwyllgor yn cynnwys Ymddiriedolwyr a hyd at bedwar o aelodau annibynnol (y mae un ohonynt yn gweithredu fel Cadeirydd fel rheol). Mae'r Pwyllgor yn cyfarfod bob chwarter ac mae cofnodion y cyfarfod, ac adroddiad y Cadeirydd, yn cael eu hystyried gan Fwrdd yr Ymddiriedolwyr. Mae'r Pwyllgor yn ystyried cwmpas y rhaglen archwilio mewnol ac yn derbyn adroddiadau gan yr archwilwyr mewnol ac allanol ac yn mynd i'r afael â'r holl bwyntiau gweithredu sy'n codi. Mae Cyfarwyddwyr allweddol hefyd yn mynychu'r cyfarfodydd fel y bo'n briodol i'r agenda, ac mae'r Pwyllgor yn cyfarfod â'r archwilwyr yn flynyddol heb Gyfarwyddwyr ac fel arall. Mae cylch gwaith bras y Pwyllgor yn cynnwys pob agwedd ar risg, rheolaeth a llywodraethu corfforaethol, gan gynnwys adroddiadau rheoli risg. Yn ystod y flwyddyn, adolygodd y Pwyllgor Archwilio ganllawiau gan y Swyddfa Archwilio Genedlaethol ar Ddatganiadau o Reolaeth Fewnol, ac aeth ati i archwilio'r canllawiau fel modd o adolygu Datganiad yr Amgueddfa ei hun.

Ni chododd unrhyw faterion rheolaeth fewnol sylweddol yn ystod y flwyddyn y mae angen i ni eich hysbysu amdanynt.

Michael Houlihan
Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwyr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar
19 Gorffennaf 2010

J. Peter W. Morgan
Trysorydd, ar ran Bwrdd yr Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar
19 Gorffennaf 2010

AMGUEDDFA GENEDLAETHOL CYMRU

TYSTYSGRIF AC ADRODDIAD ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I GYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

Rwy'n tystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Amgueddfa Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2010 o dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992. Mae'r rhain yn cynnwys y Datganiad o Weithgareddau Ariannol, y Fantolen Gyfunol, y Datganiad Llif Arian a'r nodiadau perthnasol, gan gynnwys adroddiad ar daliadau. Paratowyd y datganiadau ariannol o dan y polisïau cyfrifyddu a ddisgrifir ynddynt.

Cyfrifoldebau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr, y Swyddog Cyfrifyddu a'r Archwilydd

Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol, fel Swyddog Cyfrifyddu, sy'n gyfrifol am baratoi'r Adroddiad Ariannol a'r Datganiadau Ariannol yn unol ag Adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 a chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a wnaed oddi tani, ac am sicrhau cysondeb o ran y trafodion ariannol. Disgrifir y cyfrifoldebau hyn yn Natganiad Cyfrifoldebau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr a'r Swyddog Cyfrifyddu.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol â'r gofynion cyfreithiol a rheoleiddio perthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon).

Rwyf yn adrodd fy marn ar a yw'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg ac a gawsant eu paratoi'n briodol yn unol ag adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 a'r cyfarwyddiadau a wnaed gan Weinidogion Cymru yn ôl y gofynion hynny. Rwyf yn adrodd fy marn ar a yw'r wybodaeth a roddwyd yn yr Adroddiad Ariannol yn cyd-fynd â'r datganiadau ariannol. Rwyf yn adrodd hefyd a gafodd y gwariant a'r incwm eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan y Cynulliad, ac a yw'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli.

Rwyf hefyd yn adrodd os nad yw Amgueddfa Genedlaethol Cymru, yn fy marn i, wedi cadw cofnodion cyfrifyddu priodol, neu os na chefais yr holl wybodaeth ac esboniadau angenrheidiol ar gyfer fy archwiliad, neu os na chafodd gwybodaeth benodol a nodwyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi ynglŷn â thaliadau neu drafodion eraill ei datgelu.

Rwyf yn ystyried a yw'r Datganiad ar Reolaeth Fewnol yn dangos bod Amgueddfa Cymru wedi cydymffurfio â chanllawiau Trysorlys Ei Mawrhydi, ac yn adrodd os nad yw'n cydymffurfio. Nid oes gofyn i mi ystyried a yw'r Datganiad yn cwmpasu'r holl risgiau a rheolaethau, na mynegi barn am effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu corfforaethol yr Amgueddfa na'i threfniadau risg a rheolaeth.

Sail y farn

Cyflawnais fy archwiliad yn unol â'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon) a gyhoeddwyd gan y Bwrdd Arferion Archwilio. Mae'n cynnwys archwiliad, ar sail prawf, o'r dystiolaeth sy'n berthnasol i symiau, datgeliadau a rheoleidd-dra'r trafodion ariannol a gynhwysir yn y datganiadau ariannol. Mae hefyd yn cynnwys asesiad o'r amcangyfrifon a'r penderfyniadau sylweddol y mae'r Bwrdd Ymddiriedolwyr a'r Swyddog Cyfrifyddu yn eu gwneud wrth baratoi'r datganiadau ariannol, ac a yw'r polisïau cyfrifyddu'n briodol i sefyllfa Amgueddfa Cymru, yn cael eu harfer yn gyson ac yn cael eu datgelu mewn digon o fanylder.

Cynlluniais a chyflawnais fy archwiliad er mwyn casglu'r holl wybodaeth ac esboniadau oedd eu hangen, yn fy marn i, i roi sicrwydd rhesymol bod y datganiadau ariannol yn rhydd o gamfyneigiant o bwys; boed trwy dwyll neu gamgymeriad, a bod y gwariant a'r incwm wedi cael eu defnyddio at y diben a fwriadwyd gan y Cynulliad a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu. Wrth

ffurfio fy marn, rwyf hefyd wedi gwerthuso'n gyffredinol addasrwydd y dull o gyflwyno'r wybodaeth yn y datganiadau ariannol.

Y farn

Yn fy marn i:

- mae'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg o gyflwr Amgueddfa Cymru a'i grŵp ar 31 Mawrth 2010, o'r adnoddau a ddaeth i mewn a'u defnydd, a llif arian y grŵp ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny, yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 a'r cyfarwyddiadau a wnaed oddi tani gan Weinidogion Cymru
- paratowyd y datganiadau ariannol yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 a'r cyfarwyddiadau a wnaed oddi tani gan Weinidogion Cymru ac
- mae'r wybodaeth a roddwyd yn yr Adroddiad Ariannol yn cyd-fynd â'r datganiadau ariannol.

Barn ar Reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ffordd o bwys, mae'r gwariant a'r incwm wedi cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan y Cynulliad ac mae'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Adroddiad

Nid oes unrhyw sylwadau gennyf i'w cyflwyno ar y datganiadau ariannol hyn.

Gillian Body
Archwilydd Cyffredinol Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Dyddiad: 23 Gorffennaf 2010

DATGANIAD CYFUNOL GWEITHGAREDDAU ARIANNOL Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2010

Nodiadau	Cronfeydd cyhoeddus		Cronfeydd preifat		2009-10	2008-09
	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	Cyfanswm £'000	Cyfanswm £'000
ADNODDAU I MEWN						
Gweithgareddau ar gyfer Cynhyrchu Arian:						
Incwm Buddsoddi	0	0	36	5	41	77
Incwm o'r is-gwmni masnachu	2	0	2,687	0	2,687	2,610
Incwm o godi arian		0	784	32	816	187
		0	2,687	820	3,544	2,874
Gweithgareddau sy'n datblygu Gwrthrychau Elusennol:						
Grantiau	3	3,052	23,946	0	0	26,998
Rhodion a chymynroddion	4	956	0	37	77	1,070
Incwm arall	5	15	1,046	0	0	1,061
		4,023	24,992	37	77	29,129
						26,990
		4,023	27,679	857	114	32,673
						29,864
CYFANSWM ADNODDAU I MEWN						
ADNODDAU A WARIWYD						
Costau Cynhyrchu Arian:						
Costau'r Is-gwmni Masnachu		0	2,212	0	0	2,212
Costau Codi Arian		0	406	0	0	406
		0	2,618	0	0	2,618
Costau Gwrthrychau Elusennol:						
Dysgu a Rhaglenni		103	3,191	109	0	3,403
Casgliadau ac Ymchwil		1,043	7,866	7	1	8,917
Gweithrediadau'r Amgueddfa		512	12,209	196	15	12,932
		1,658	23,266	312	16	25,252
						24,658
Costau Llywodraethu		0	584	0	0	584
						690
Costau ariannu pensïynau/(incwm)	16	0	1,484	0	0	1,484
						571
		1,658	27,952	312	16	29,938
						28,607
CYFRAN O'R FENTER AR Y CYD						
	8	(107)	0	0	0	(107)
						(122)
ADNODDAU I MEWN NET						
CYN COSTAU TYBIANNOL						
		2,258	(273)	545	98	2,628
						1,135
Cost dybiannol cyfalaf		(3,523)	798	0	0	(2,725)
						(3,155)
ADNODDAU I MEWN/(A WARIWYD) NET						
CYN TROSGLWYDDIADAU						
		(1,265)	525	545	98	(97)
						(2,020)
Gwrthdroi cost dybiannol cyfalaf		3,523	(798)	0	0	2,725
						3,155
ADNODDAU I MEWN NET						
AR GYFER Y FLWYDDYN ARIANNOL						
		2,258	(273)	545	98	2,628
						1,135
Colledion heb eu gwireddu ar ailbriso asedau sefydlog a fwriadwyd at Ddefnydd Elusen	9	(5,815)	(6)	(82)	(24)	(5,927)
						(7,546)
Enillion/(Colledion) wedi'u gwireddu/heb eu gwireddu ar brisiad buddsoddiadau ar y farchnad	11	0	0	477	59	536
						(494)
Enillion/(Colledion) actiwaraidd ar gynllun pensiwn budd diffiniedig	16	0	(2,660)	0	0	(2,660)
						(11,613)
		(3,557)	(2,939)	940	133	(5,423)
						(18,518)
SYMUDIAD NET CRONFEYDD YN YSTOD Y FLWYDDYN ARIANNOL						
		(3,557)	(2,939)	940	133	(5,423)
						(18,518)
BALANSAU CRONFEYDD SY'N CAEL EU CARIO DROSODD AR 1 EBRIILL 2010						
	17	102,453	(21,341)	3,628	548	85,288
						103,806
BALANSAU CRONFEYDD SY'N CAEL EU CARIO DROSODD AR 31 MAWRTH 2010						
	17	98,896	(24,280)	4,568	681	79,865
						85,288

Mae'r SOFA uchod yn cynnwys yr holl enillion a cholledion cydnabyddedig.
Mae'r holl weithgareddau'n parhau.

Y gostyngiad net anghyfunol mewn cronfeydd a gofnodwyd yn Natganiad o Weithgareddau Ariannol yr Amgueddfa ei hun yn ystod 2009-10 oedd £5,422,000 (gostyngiad o £18,507,000 yn 2008-09).

Mae'r nodiadau ar dudalennau 27 i 41 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

MANTOLEN GYFUNOL AR 31 MAWRTH 2010

Nodiadau	Amgueddfa		Cyfunol		
	2010 £'000	2009 £'000	2010 £'000	2009 £'000	
ASEDAU SEFYDLOG					
Asedau Diriaethol	9	72,484	77,729	72,490	77,739
Asedau Treftadaeth	10	15,032	13,208	15,032	13,208
Cyfran o Gyd-fenter:	8				
Cyfran o asedau gros		13,056	13,163	13,056	13,163
Cyfran o rwymedigaethau gros		(3)	(27)	(3)	(27)
		<u>13,053</u>	<u>13,136</u>	<u>13,053</u>	<u>13,136</u>
Buddsoddiadau	11	1,973	1,437	1,973	1,437
		<u>102,542</u>	<u>105,510</u>	<u>102,548</u>	<u>105,520</u>
ASEDAU CYFREDOL					
Stoc	12	64	71	428	387
Dyledion sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	13	1,990	1,734	1,007	818
Buddsoddiadau		800	0	1,100	0
Arian parod yn y banc ac mewn llaw		2,282	1,984	2,742	2,699
		<u>5,136</u>	<u>3,789</u>	<u>5,277</u>	<u>3,904</u>
CREDYDWYR					
Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	14	(683)	(590)	(778)	(662)
		<u>4,453</u>	<u>3,199</u>	<u>4,499</u>	<u>3,242</u>
ASEDAU CYFREDOL NET					
		<u>106,995</u>	<u>108,709</u>	<u>107,047</u>	<u>108,762</u>
ASEDAU NET AC EITHRIO RHWYMEDIGAETH CYNLLUN PENSIWN					
Diffyg cynllun pensiwn budd diffiniedig	16	(27,182)	(23,474)	(27,182)	(23,474)
		<u>79,813</u>	<u>85,235</u>	<u>79,865</u>	<u>85,288</u>
ASEDAU NET YN CYNWYS RHWYMEDIGAETH CYNLLUN PENSIWN					
		<u>79,813</u>	<u>85,235</u>	<u>79,865</u>	<u>85,288</u>
CRONFEYDD	17				
Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig		98,896	102,453	98,896	102,453
Cronfeydd Cyhoeddus Heb eu Cyfyngu		2,850	2,080	2,902	2,133
Pensiwn Wrth Gefn		(27,182)	(23,474)	(27,182)	(23,474)
Cyfanswm Cronfeydd Cyhoeddus Heb eu Cyfyngu		<u>(24,332)</u>	<u>(21,394)</u>	<u>(24,280)</u>	<u>(21,341)</u>
Cronfeydd Preifat Cyfyngedig		4,568	3,628	4,568	3,628
Cronfeydd Preifat Heb eu Cyfyngu		681	548	681	548
		<u>79,813</u>	<u>85,235</u>	<u>79,865</u>	<u>85,288</u>

Llofnodwyd ar ran yr Ymddiriedolwyr gan

Michael Houlihan
Swyddog Cyfrifyddu a Chyfarwyddwr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 19 Gorffennaf 2010

J. Peter W. Morgan
Trysorydd, ar ran bwrdd yr Ymddiriedolwyr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 19 Gorffennaf 2010

Mae'r nodiadau ar dudalennau 27 i 41 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

DATGANIAD LLIF ARIAN CYFUNOL AR GYFER Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2010

	Nodiadau	Amgueddfa		Cyfunol	
		2009-10 £'000	2008-09 £'000	2009-10 £'000	2008-09 £'000
Mewnlfif Arian Parod Net o Weithgareddau Gweithredu	18	4,504	2,049	4,549	2,419
Gwariant Cyfalaf a Buddsoddiad Ariannol	19	(3,406)	(1,416)	(3,406)	(1,416)
Rheoli Adnoddau Hylifol	20	(800)	0	(1,100)	0
Cynnydd mewn Arian Parod	21	298	633	43	1,003

Mae'r nodiadau ar dudalennau 27 i 41 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Nodiadau ar y Cyfrifon ar gyfer y Flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2010

1. Polisiau Cyfrifyddu

1.1 Y Sail Cyfrifyddu

Paratowyd y Cyfrifon o dan y confensiwn cost hanesyddol, a addaswyd i gynnwys adbrisiad o'r asedau sefydlog diriaethol o ran eu gwerth i'r Amgueddfa. Fe'u paratowyd yn unol â'r Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru gyda chaniatâd y Trysorlys. Heb gyfyngu ar y wybodaeth a roddir, mae'r Cyfrifon yn bodloni gofynion cyfrifyddu a datgelu'r Datganiad o Arferion a Argymhellir (SORP 2005), Cyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau a gyhoeddwyd gan Gomisiynwyr Elusennau Cymru a Lloegr, a'r datganiadau cyfrifyddu a gyhoeddwyd neu a fabwysiadwyd gan y Bwrdd Safonau Cyfrifyddu, lle bo'r gofynion hynny'n briodol. Mae'r Trysorlys wedi cadarnhau y gallai'r eithriadau i'r SORP Elusennau fod yn berthnasol o ran yr angen i ddatgelu cost hanesyddol asedau diriaethol.

1.2 Trafodion y Fenter ar y Cyd

Mae'r Amgueddfa a Chyngor Dinas a Sir Abertawe yn bartneriaid cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe (AGGA) Cyf, cwmni cyfyngedig dan warant heb gyfran cyfalaf. Cynhwysir canlyniadau'r fenter ar y cyd yn y datganiadau ariannol ac fe'u cyfrifwyd gan ddefnyddio'r dull ecwiti gros. Llofnodwyd cyfrifon AGGA ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2010 ar 8 Mehefin 2010 a derbyniwyd barn archwiliad diamod. Gellir derbyn copi o'r cyfrifon o Brif Swyddfa'r Amgueddfa: Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP.

1.3 Trafodion yr Is-gwmni

Mae'r Amgueddfa'n gweithredu is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo iddi o'r enw Mentrau Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru (Mentrau AOCC) Cyf. Cynhwysir canlyniadau masnachu'r cwmni yn y datganiadau ariannol cyfunol gan ddefnyddio'r dull 'fesul llinell'. Cafodd cyfrifon Mentrau AOCC Cyf ar gyfer y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2010 eu cymeradwyo ar 1 Gorffennaf 2010, ac fe dderbyniwyd barn archwiliad diamod. Gellir cael copi o'r cyfrifon o Brif Swyddfa'r Amgueddfa sef: Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP.

1.4 Adnoddau i Mewn

Caiff yr holl incwm ei gydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol os bodlonwyd yr amodau ar gyfer ei dderbyn. Caiff unrhyw grantiau eu credydu i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol ar sail eu derbyn. Caiff incwm ar gyfer gwasanaethau ei gredydu wrth ddarparu'r gwasanaeth. Rhoddir cyfrif am roddion a chymynroddion os bodlonwyd yr amodau ar gyfer eu derbyn.

1.5 Adnoddau a Wariwyd

Caiff gwariant ei ddyrannu ar draws y penawdau gwariant. Caiff ei ddyrannu fel bo'n briodol, yn ôl dyraniad uniongyrchol a dosraniad anuniongyrchol ar gyfer costau cynnal.

1.6 Asedau Sefydlog Diriaethol ac Asedau Treftadaeth

Caiff peiriannau, offer, cyfarpar a dyfeisiau eu prasio ar sail cost adnewyddu ar ôl dibrisiant. Caiff eiddo ar brydles a rhydd-ddaliadau eu prasio ar sail gwerth economaidd eu defnydd neu gost adnewyddu ar ôl dibrisiant fel bo'n briodol. Caiff unrhyw waith cynnal a chadw bob dydd mewn perthynas â'r eiddo hwn ei ddileu yn ystod blwyddyn cyflawni'r gwaith.

Ni chaiff eitemau cyfalaf â chost o lai na £5,000 eu cyfalafu. Caiff asedau eu hailbrizio'n broffesiynol bob pum mlynedd ac yn y cyfamser caiff unrhyw asedau eu hailbrizio gan ddefnyddio mynegeion (ac eithrio adnoddau TG am nad oes mynegai ar eu cyfer) yn ogystal ag adolygiad blynyddol y rheolwyr o ddiffygion.

Diffinnir asedau treftadaeth fel asedau o bwys hanesyddol, celfyddydol neu wyddonol sy'n cael eu cadw at ddibenion datblygu amcanion cadwedigaeth, cadwraeth ac addysgiadol elusennau, ac sy'n cyfrannu trwy fynediad cyhoeddus at ddiwylliant ac addysg y genedl ar raddfa genedlaethol neu leol. Mae'r asedau hyn wrth galon y gwaith o gyflawni amcanion yr Amgueddfa ac yn cynnwys tir, adeiladau, arddangosion ac arteffactau. Ers 1 Ebrill 2001, mae asedau treftadaeth a brynwyd drwy grant sbesimenau neu a gyflwynwyd i'r Amgueddfa wedi cael eu cyfalafu ar sail cost hanesyddol. Yn unol â chyfarwyddyd cyfrifon y Trysorlys, nid yw'r asedau a ddaeth i feddiant cyn 1 Ebrill 2001 wedi cael eu cyfalafu ac ym marn yr Ymddiriedolwyr mae cost fawr prasio'r casgliad anferth hwn o asedau treftadaeth yn golygu na ellir ei gyfiawnhau.

1.7 Dibrisiant

Caiff dibrisiant ei godi ar sail asedau sefydlog diriaethol (ac eithrio asedau tir ar rydd-ddaliad a threftadaeth). Mae'r prif gyfraddau, gan ddefnyddio'r dull llinell syth, fel a ganlyn:

Bydd eiddo ar rydd-ddaliad ac eiddo ar brydles hir yn dibrisio yn ystod ei oes ddefnyddiol sef rhwng 50 a 125 mlynedd.

Yn ôl SORP Elusennau 2005, nid yw asedau treftadaeth yn dibrisio. Barn yr Ymddiriedolwyr yw bod gwerth gweddillol gweithiau celf yn uwch na'r gwerth cadw ac mae oes ddefnyddiol ddisgwyliedig asedau treftadaeth eraill mor hir fel nad yw dibrisiant o bwys.

Bydd peiriannau, offer, cyfarpar a dyfeisiau'n dibrisio dros 5-10 mlynedd. Mewn achosion penodol, er enghraifft yn achos eitemau sy'n destun newidiadau technegol neu lle bo ffactor darvoud uchel, caiff cyfnod o 3 blynedd ei ddefnyddio. Mae'n bosibl y bydd gan rai eitemau penodol eraill gyfnod dibrisio hirach.

Codir asedau ar brydles ar sail llinell syth dros dymor y brydles.

1.8 Cronfeydd

Mae Cronfeydd Cyhoeddus a Phreifat heb Gyfyngiad ar gael i'w defnyddio, yn ôl disgrisiwn yr Ymddiriedolwyr, i hyrwyddo amcanion cyffredinol yr Amgueddfa.

Y Cronfeydd Cyfyngedig Cyhoeddus yw'r Grantiau Cyfalaf a'r Grantiau Prynu Sbesimenau sy'n dod oddi wrth Lywodraeth y Cynulliad a chyrrff eraill y Llywodraeth.

Cronfeydd Preifat Cyfyngedig yw cronfeydd sy'n dibynnu ar gyfyngiadau penodol a osodir gan gyfranwyr. Rhaid i'r cronfeydd hyn gyd-fynd â'r cyfarwyddiadau a oedd yn berthnasol wrth eu sefydlu.

1.9 Stoc

Mae'r Amgueddfa'n cadw stoc o gyhoeddiadau ac eitemau eraill i'w gwerthu yn ei siopau. Mae'r rhain yn cael eu priso ar isafswm y gost a'r gwerth net y maent yn ei dynnu.

1.10 Buddsoddiadau

Dangosir buddsoddiadau yn ôl eu gwerth ar y farchnad. Polisi'r Amgueddfa yw cadw cofnodion priso cyfoes, felly pan fo buddsoddiadau'n cael eu gwerthu, nid oes enillion na cholledion mewn perthynas â blynyddoedd blaenorol. O ganlyniad, nid yw'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn gwahaniaethu rhwng addasiadau priso yn ymwneud â gwerthiant a'r rhai yn ymwneud â daliannau parhaus am eu bod yn cael eu trin fel newidiadau yng ngwerth portffolio buddsoddiad drwy gydol y flwyddyn.

1.11 Ymchwil a Datblygu

Caiff gwariant ar ymchwil a datblygu ei osod yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ar gyfer y flwyddyn dan sylw.

1.12 Trethiant

Mae Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi wedi rhoi statws elusen i'r Amgueddfa, ond codir Treth Gorfforaeth ar Fentrau AOCC Cyf.

1.13 Pensiynau

Caiff cyfraniadau at Gynllun Pensiwn Amgueddfa Cymru eu codi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol er mwyn gwasgaru cost pensiynau dros fywyd gwaith y gweithwyr. Cyfrifir y gost yn ôl y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ar sail y costau gwasanaethu fel y'u cyfrifir gan actwari'r cynllun.

1.14 Cost Cyfalaf

Mae Cyfrifon y Llywodraeth yn gofyn am gynnwys cost dybiannol cyfalaf, a gyfrifir drwy osod canran o 3.5 y cant ar y cyfalaf cyhoeddus cyfartalog. Mae cost taliadau cyfalaf yn mesur adenillion priodol ar ecwiti'r trethdalwyr.

1.15 Deilliannau

Nid oes unrhyw fenthyciadau gan yr Amgueddfa ac mae'n dibynnu'n bennaf ar grantiau'r Llywodraeth o ran ei hanghenion arian parod ac nid yw felly'n agored i risgiau hylifedd. Mae'r holl asedau a rhwymedigaethau materol wedi eu nodi mewn sterling, ac nid ydynt yn agored i risgiau o ran cyfraddau llog neu arian treigl.

1.16 Arian Tramor

Mae asedau a rhwymedigaethau mewn arian tramor yn cael eu trosi i sterling ar y gyfradd gyfnewid ar ddyddiad y fantolen. Mae trafodion mewn arian tramor yn cael eu trosi i sterling ar y gyfradd gyfnewid ar ddyddiad y trafodyn. Mae gwahaniaethau cyfnewid yn cael eu hystyried wrth benderfynu ar adnoddau net i mewn.

2. Is-gwmni Masnachu

Mae gan yr Amgueddfa is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo iddi. Mae'r is-gwmni'n gwmni corfforedig yn y DU. Prif waith Mentrau AOCC Cyf. yw gwerthu nwyddau holl siopau'r Amgueddfa, arlwyfaeth, parcio, trwyddedu delweddau, llogi corfforaethol, gosodiadau, archebion post ac ymdrin â'r elw o werthu arddangosfeydd a hawliau ffilmio. Mae Mentrau AOCC Cyf. yn dychwelyd ei elw i'r Amgueddfa ar ffurf rhoddion cymorth. Ceir crynodeb o'u canlyniadau masnachu isod.

	2009-10 £ '000	2008-09 £ '000
Trosiant	2,552	2,454
Cost gwerthiannau	(1,889)	(1,882)
Elw Gros	663	572
Costau gweinyddol	(315)	(301)
Incwm gweithredu arall	133	124
Elw ar weithgareddau arferol cyn llog	481	395
Llog derbyniadwy	0	20
Enillion ar symud arian	2	12
Llog sy'n daladwy	(8)	(17)
Elw ar weithgareddau arferol cyn treth	475	410
Treth ar elw ar weithgareddau arferol	0	0
Elw ar gyfer y flwyddyn ariannol	475	410
Rhodd cymorth sy'n daladwy i'r Amgueddfa	(476)	(420)
Colled a gedwir ar gyfer y flwyddyn ariannol	(1)	(10)

3. Grantiau Derbyniadwy

	Cyhoeddus Cyfyngedig £'000	Cyhoeddus Digyfyngiad £'000	2009-10 £'000	2008-09 £'000
Cymorth Grant Refeniw	0	23,758	23,758	22,501
Cymorth Grant Prynu Sbesimenau	1,075	0	1,075	1,044
Cymorth Grant Cyfalaf	925	0	925	956
Grant Llywodraeth Arall	1,052	188	1,240	847
	3,052	23,946	26,998	25,348

Cafodd yr Amgueddfa gyfanswm o £25,758,000 mewn grantiau gan Lywodraeth y Cynulliad (£24,501,000 yn 2008-09). Mae hyn yn cynnwys Cymhorthdal Refeniw, Prynu Sbesimenau a Chyfalaf.

Mae'r grantiau a gafwyd gan gyrff eraill y llywodraeth yn cynnwys: grant o £1,050,000 gan Lywodraeth y Cynulliad (£741,000 yn 2008-09); grant o £2,000 gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri (£26,000 yn 2008-09); £1,000 gan yr Undeb Ewropeaidd (£Dim yn 2008-09) a grant arall o £187,000 (£80,000 yn 2008-09).

4. Rhoddion a Chymynroddion

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2009-10 £'000	2008-09 £'000
	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000		
Asedau a Gyfrannwyd	0	0	37	0	37	109
Rhoddion Eraill	956	0	0	77	1,033	343
	956	0	37	77	1,070	452

5. Incwm arall

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2009-10 £'000	2008-09 £'000
	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000		
Dysgu a Rhaglenni	0	108	0	0	108	128
Casgliadau ac Ymchwil	5	158	0	0	163	218
Gweithrediadau'r Amgueddfa	10	680	0	0	690	694
Cymorth	0	100	0	0	100	150
	15	1,046	0	0	1,061	1,190

6. Cyfanswm yr Adnoddau a Wariwyd

(a) Amgueddfa

	Costau Union-gyrchol £'000	Di-brisiant £'000	Marchnata, y wasg a CC £'000	Costau cynnal			2009-10 £'000	2008-09 £'000
				Cyllid a Gweinyddu £'000	TGCh £'000	Adnoddau Dynol £'000		
Costau Cynhyrchu Cronfeydd								
Cost Codi Arian	321	0	43	20	14	8	406	488
	321	0	43	20	14	8	406	488
Costau Gweithgareddau Elusenol								
Dysgu a Rhaglennu	3,052	93	67	35	99	57	3,403	3,239
Casgliadau ac Ymchwil	7,898	439	86	91	251	152	8,917	8,782
Gweithredu'r Amgueddfa	11,796	462	208	160	167	298	13,091	12,805
	22,746	994	361	286	517	507	25,411	24,826
Costau Llywodraethu	420	0	128	11	16	9	584	690
Costau Cyllid Pensiwn	1,484	0	0	0	0	0	1,484	571
Cyfanswm yr Adnoddau a Wariwyd	24,971	994	532	317	547	524	27,885	26,575

(b) Cyfunol

	Costau Union-gyrchol	Di-brisiant	Marchnata, y wasg a CC	Costau cynnal			2009-10 £'000	2008-09 £'000
	£'000	£'000	£'000	Cyllid a Gweinyddu £'000	TGCh £'000	Adnoddau Dynol £'000		
Costau Cynhyrchu Cronfeydd								
Cost Is-gwmni Masnachu	2,208	4	0	0	0	0	2,212	2,200
Cost Codi Arian	321	0	43	20	14	8	406	488
	<u>2,529</u>	<u>4</u>	<u>43</u>	<u>20</u>	<u>14</u>	<u>8</u>	2,618	2,688
Costau Gweithgareddau Elusenol								
Dysgu a Rhaglenni	3,052	93	67	35	99	57	3,403	3,239
Casgliadau ac Ymchwil	7,898	439	86	91	251	152	8,917	8,782
Gweithrediadau'r Amgueddfa	11,637	462	208	160	167	298	12,932	12,637
	<u>22,587</u>	<u>994</u>	<u>361</u>	<u>286</u>	<u>517</u>	<u>507</u>	25,252	24,658
Costau Llywodraethu	420	0	128	11	16	9	584	690
Costau Cyllid Pensiwn	1,484	0	0	0	0	0	1,484	571
Cyfanswm yr Adnoddau a Wariwyd	27,020	998	532	317	547	524	29,938	28,607

Mae £43,220 (£44,775 yn 2008-09) wedi'i gynnwys yn yr adnoddau a wariwyd i dalu'r archwilwyr allanol, £38,225 (£37,360 yn 2008-09) ar gyfer y ffi archwilio, a £4,995 (£7,415 yn 2008-09) am waith arall.

Mae £1,000 (£Dim yn 2008-09) wedi'i gynnwys yn yr adnoddau a wariwyd mewn perthynas â gwariant yn ymwneud â grant yr UE.

Mae'r sail ar gyfer dyrannu costau cynnal fel a ganlyn: caiff costau Marchnata, y Wasg a Chysylltiadau Cyhoeddus eu dyrannu yn ôl canran amser; caiff costau Cyllid a Gweinyddu eu dyrannu yn ôl cyfanswm incwm a gwariant; caiff costau TGCh eu dyrannu yn ôl y nifer o gyfrifiaduron ac Adnoddau Dynol yn ôl y nifer o weithwyr sy'n cyfateb i amser llawn.

Mae'r costau llywodraethu'n cynnwys cynllunio strategol, y Bwrdd a'r pwyllgorau, cysylltiadau â'r Cynulliad, archwilio mewnol ac allanol, rheoli risg a'r adroddiad a'r cyfrifon statudol.

7. Costau Staff**(a) Costau staff yn ystod y flwyddyn:**

	Cyfunol	
	2009-10 £'000	2008-09 £'000
Cyflogau a Thaliadau	15,377	15,465
Costau Nawdd Cymdeithasol	1,107	1,118
Cost Gwasanaeth Pensiwn Cyfredol/Blaenorol	2,867	2,562
Costau Diswyddo	1,091	0
	<u>20,442</u>	<u>19,145</u>
Costau Cyllid Pensiwn	1,484	571
	<u>21,926</u>	<u>19,716</u>

Mae'r costau staffio'n cynnwys £1,055,000 (£1,024,000 yn 2008-09) ar gyfer yr is-gwmni masnachu.

Cyflwynodd yr Amgueddfa Gynllun Diswyddo Gwirfoddol yn ystod 2009-10, a oedd â chostau o £1,091,000.

Mae'r costau gweithredu'n cynnwys £19,000 (£23,000 yn 2008-09) ar gyfer staff asiantaeth.

(b) Nifer cyfartalog misol y staff sy'n cyfateb ag amser llawn:

	Staff Parhaol	Staff Arall	2009-10 Nifer	2008-09 Nifer
Is-gwmni Masnachu	32	6	38	40
Codi arian	4	1	5	8
Dysgu a Rhaglenni	49	3	52	56
Casgliadau ac Ymchwil	133	10	143	148
Gweithrediadau'r Amgueddfa	262	25	287	290
Cymorth	62	4	66	71
	<u>542</u>	<u>49</u>	<u>591</u>	<u>613</u>

(c) Manylion tâl a budd-daliadau pensiwn cyfarwyddwyr yr Amgueddfa:

	Cyflog 2009-10 (2008-09)	Cynnydd go iawn o ran pensiwn a'r cyfandaliad cysylltiedig yn 60 oed	Pensiwn a gronnwyd yn 60 oed ar 31 Mawrth 10 a'r cyfandaliad cysylltiedig	CETV ar 31 Mawrth 10	CETV ar 31 Mawrth 09	Cynnydd go iawn yn y CETV ar ben cyfraniadau'r aelodau
	£	£	£	£	£	£
Mr Michael Houlihan, Cyfarwyddwr Cyffredinol	102,850 (101,330)	1,070 plws 3,210 cyfandaliad	8,950 plws 26,850 cyfandaliad	232,330	191,640	26,090
Mr Mark Richards Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol	74,602 (72,016)	860 plws 2,580 cyfandaliad	10,420 plws 31,260 cyfandaliad	199,800	154,640	33,880
Mr John Williams-Davies Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil	73,816 (72,016)	310 plws 930 cyfandaliad	33,750 plws 101,250 cyfandaliad	906,410	800,390	66,370
Mr Michael Tooby, Cyfarwyddwr Dysgu a Rhaglenni	73,816 (72,016)	500 plws 1,500 cyfandaliad	23,840 plws 71,520 cyfandaliad	486,040	407,310	56,380
Mr Jonathan Sheppard, Cyfarwyddwr Cyllid	73,816 (69,101)	1,210 plws 3,630 cyfandaliad	13,500 plws 40,500 cyfandaliad	331,660	261,090	54,650
Mr Robin Gwyn, Cyfarwyddwr Cyfathrebu	70,138 (66,257)	980 plws 2,940 cyfandaliad	8,030 plws 24,090 cyfandaliad	153,360	113,660	30,490

Roedd enillion y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn cynnwys cyflog sylfaenol o £102,850 (£101,330 yn 2008-09) a bonws anghyfunol ar sail perfformiad o £7,713 (£6,586 yn 2008-09).

Mae cyfarwyddwyr yr Amgueddfa i gyd yn aelodau cyffredin o gynllun pensiwn yr Amgueddfa.

Y Gwerth Trosglwyddo Cyfartal ag Arian Parod (CETV) yw gwerth cyfalaf budd-daliadau'r cynllun pensiwn a gronnwyd gan aelod ar unrhyw adeg benodol yn ôl asesiad yr actwari. Mae'r cynnydd go iawn yn y CETV yn adlewyrchu'r cynnydd a ariannwyd gan yr Amgueddfa i bob pwrpas. Mae'n cymryd i ystyriaeth y cynnydd yn y pensiwn a gronnwyd oherwydd chwyddiant, cyfraniadau'r gweithwyr (gan gynnwys gwerth unrhyw fudd-daliadau a drosglwyddwyd o gynllun pensiwn arall) ac mae'n defnyddio ffactorau prisio ar y farchnad gyffredin ar gyfer dechrau a diwedd y cyfnod.

(d) Aelodau Bwrdd yr Ymddiriedolwyr

Nid yw aelodau'r Cyngor yn derbyn unrhyw dâl. Talwyd cyfanswm o £27,500 (£25,000 yn 2008-09) mewn costau teithio, cynhaliaeth a llety i aelodau'r Bwrdd a'r pwyllgorau. Ad-dalwyd costau i gyfanswm o 15 ymddiriedolwr yn ystod y flwyddyn.

8. Cyfran o'r Fenter ar y Cyd

Mae'r Amgueddfa a Chyngor Dinas a Sir Abertawe yn bartneriaid cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe (AGGA), (Rhif Elusen 1090512), cwmni cyfyngedig drwy warant. Prif nod AGGA yw sefydlu amgueddfa yn Abertawe i gadw ac arddangos (inter alia) holl gasgliadau diwydiannol a morol Amgueddfa Cymru a Dinas a Sir Abertawe er budd y cyhoedd. Pe câi AGGA ei ddirwyn i ben neu ei ddiddymu, mae ei erthyglau a'i memorandwm cydweithio'n nodi y caiff unrhyw eiddo sy'n eiddo i'r elusen neu sy'n cael ei breinio ynddi ei drosglwyddo i elusen neu elusennau eraill ag amcanion tebyg.

Mae cyfran yr Amgueddfa o'r symudiad net mewn cronfeydd ac asedau net y Fenter ar y Cyd yn cynnwys:

	Cyfanswm Symudiadau Net mewn Cronfeydd		Cyfran o Symudiadau Net mewn Cronfeydd	
	2010 £'000	2009 £'000	2010 £'000	2009 £'000
Incwm Gwirfoddol: Cyfraniadau	6	0	3	0
Incwm Buddsoddiadau	0	2	0	1
Adnoddau i mewn eraill	0	0	0	0
Cyfanswm adnoddau i mewn	6	2	3	1
Gwariant ar weithgareddau elusennol	216	239	108	120
Costau llywodraethu	5	7	2	3
Cyfanswm yr adnoddau a wariwyd	221	246	110	123
Symudiad Net mewn Cronfeydd	(215)	(244)	(107)	(122)

	Cyfanswm Asedau a Rhwymedigaethau		Cyfran o Asedau a Rhwymedigaethau	
	2010 £'000	2009 £'000	2010 £'000	2009 £'000
Asedau Sefydlog	26,019	26,225	13,009	13,113
Asedau Cyfredol	93	101	47	50
Rhwymedigaethau dyledus o fewn blwyddyn	(6)	(6)	(3)	(3)
Rhwymedigaethau dyledus ar ôl mwy na blwyddyn	(48)	(48)	0	(24)
Asedau Net	26,058	26,272	13,053	13,136
Cronfeydd				
Cronfa Gyffredinol (digyfngiad)	25,970	26,177	13,009	13,089
Cronfa Gyfyngedig	88	95	44	47
	26,058	26,272	13,053	13,136

Ar 31 Mawrth 2010, roedd AGGA Cyf wedi contractio ar gyfer £Dim o wariant cyfalaf oedd heb ei wario ar ddyddiad y fantolen (2009: Roedd £8,268 o wariant cyfalaf wedi'i gontractio ond heb ei dynnu i lawr).

9. Asedau Sefydlog Diriaethol

(a) Amgueddfa

	Rhydd-ddaliad Tir ac Adeiladau Rhydd-ddaliad £'000	Eiddo ar brydles £'000	Peiriannau a Cherbydau £'000	Gosodion, Ffitiadau a Chyfarpar £'000	Cyfanswm £'000
Cost neu Brisiant					
Ar 1 Ebrill 2009	19,603	59,053	276	1,523	80,455
Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	97	1,362	99	128	1,686
Gwarediadau	(8)	0	0	(10)	(18)
Ailbriso	(1,528)	(4,685)	18	76	(6,119)
Ar 31 Mawrth 2010	18,164	55,730	393	1,717	76,004
Dibrisiant					
Ar 1 Ebrill 2009	799	1,417	85	425	2,726
Cost ar gyfer y Flwyddyn	275	475	67	177	994
Gwarediadau	0	0	0	(8)	(8)
Ailbriso	(83)	(143)	7	27	(192)
Ar 31 Mawrth 2010	991	1,749	159	621	3,520
Gwerth Llyfr Net					
Ar 1 Ebrill 2009	18,804	57,636	191	1,098	77,729
Ar 31 Mawrth 2010	17,173	53,981	234	1,096	72,484

(b) Cyfunol

	Rhydd-ddaliad Tir ac Adeiladau Rhydd-ddaliad £'000	Eiddo ar brydles £'000	Peiriannau a Cherbydau £'000	Gosodion Ffitiadau a Chyfarpar £'000	Cyfanswm £'000
Cost neu Brisiant					
Ar 1 Ebrill 2009	19,603	59,053	276	1,555	80,487
Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	97	1,362	99	128	1,686
Gwarediadau	(8)	0	0	(10)	(18)
Ailbriso	(1,528)	(4,685)	18	76	(6,119)
Ar 31 Mawrth 2010	18,164	55,730	393	1,749	76,036
Dibrisiant					
Ar 1 Ebrill 2009	799	1,417	85	447	2,748
Cost ar gyfer y Flwyddyn	275	475	67	181	998
Gwarediadau	0	0	0	(8)	(8)
Ailbriso	(83)	(143)	7	27	(192)
Ar 31 Mawrth 2010	991	1,749	159	647	3,546
Gwerth Llyfr Net					
Ar 1 Ebrill 2009	18,804	57,636	191	1,108	77,739
Ar 31 Mawrth 2010	17,173	53,981	234	1,102	72,490

Cafodd asedau sefydlog diriaethol yr Amgueddfa eu priso'n broffesiynol ar 31 Mawrth 2006 gan M.A. Lawley o'r Syrfewyr Siartredig Cooke and Arkwright, yn unol ag anghenion Safonau Priso ac Arfarnu Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig ac FRS15. Roedd gwerth pob eiddo ar sail a rhagdybiaethau ar gyfer eiddo sy'n gartref i'r perchennog a rhagdybiaethau sy'n gysylltiedig â hynny: yn cael eu priso ar Bris Defnydd Cyfredol gan gymryd y byddai'r eiddo yn cael ei werthu fel rhan o fusnes parhaus neu drwy ddefnyddio'r dull cost dibrisiant. Yn y cyfamser, mae asedau'n cael eu hailbriso gan ddefnyddio mynegai. Y mynegai a ddefnyddir ar gyfer tir ac adeiladau yw'r Mynegai Pris Tendr BCIS. Gwerth y mynegai oedd 214 ym mis Mawrth 2010 (232 ym Mawrth 2009).

10. Asedau Treftadaeth

Mae'r Asedau Treftadaeth a gafwyd yn ystod y flwyddyn yn cynnwys:

	Celf £'000	Adeiladau Hanesyddol £'000	Arall £'000	Cyfanswm £'000
Paentiadau Wal Eglwys Sant Teilo	-	12	-	12
<i>Yn Nhraddodiad Anghylion sy'n Gwenu</i> – Claire Curneen	5	-	-	5
<i>Tair Cenhedlaeth o Lowyr Cymreig</i> – W. E. Smith	6	-	-	6
<i>Angel a Phobl</i> – Mali Morris	10	-	-	10
<i>Croeso Nefolaidd</i> – Thomas Woolner	10	-	-	10
Oerwr Gwin Porslen o'r 18fed Ganrif	11	-	-	11
<i>Portreadau o Syr a'r Fonesig Williams Wyn</i> – H. D. Hamilton	19	-	-	19
Crochenwaith caled – Elizabeth Fritsch	28	-	-	28
<i>Carfiad Rhif 5</i> – Barry Flanagan	40	-	-	40
<i>Nature morte au poron</i> – Pablo Picasso	1,435	-	-	1,435
<i>Atyniad Gwylwyr, Aberfan</i> – Shimon Attie	48	-	-	48
<i>Y Gondoliwr Goffwyll</i> – Alan Davie	82	-	-	82
Celc Ceiniogau Rhufeinig Sully	-	-	55	55
10,000 o Sbesimenau o Bryfed, Hemiptera	-	-	5	5
Sbesimenau o Feteoritau	-	-	5	5
Sgubor Kennixton	-	17	-	17
<i>Castell Caernarfon gyda chychod yn yr harbwr</i>	5	-	-	5
Braslun o Gastell Caernarfon 1854	5	-	-	5
Braslun o Gastell Caernarfon	5	-	-	5
Penddelw Leo Abse – Luke Shepherd	6	-	-	6
<i>Streipen Goch</i> – Rachel Woodman	8	-	-	8
Casgliad Morol Killeen	-	-	7	7
Cyfanswm yr Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	1,723	29	72	1,824
Ar 1 Ebrill 2009	6,685	5,680	843	13,208
Ar 31 Mawrth 2010	8,408	5,709	915	15,032

11. Buddsoddiadau Asedau Sefydlog

	Amgueddfa		Cyfunol	
	2010 £'000	2009 £'000	2010 £'000	2009 £'000
Ar 1 Ebrill 2009	1,437	1,931	1,437	1,931
Ychwanegiadau i fuddsoddiadau am gost	476	359	476	359
Gwarediadau ar werth y farchnad	(476)	(359)	(476)	(359)
Elw/(Colled) Net ar Ailbrisio	536	(494)	536	(494)
Gwerth y Farchnad ar 31 Mawrth 2010	1,973	1,437	1,973	1,437

Cost hanesyddol buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2010 oedd £1,776,000 (£1,716,000 ar 31 Mawrth 2009). Mae'r portffolio'n cynnwys Buddsoddiadau Cyfunol (Ymddiriedolaethau Unedol) a awdurdodwyd gan y Bwrdd Gwarantau a Buddsoddiadau (cafodd y rhain eu prisio yn broffesiynol gan reolwyr buddsoddiadau'r Amgueddfa, Barclays Wealth) a chyfranddaliadau (a gafodd yr Amgueddfa'n gymynrodd) wedi eu rhestru ar Farchnad Stoc Llundain.

12. Stoc

	Amgueddfa		Cyfunol	
	2010 £'000	2009 £'000	2010 £'000	2009 £'000
Nwyddau Siop ar Werth	0	0	364	316
Stoc cyhoeddiadau a gedwir ar wahân	125	122	125	122
Llai Darpariaeth ar gyfer Dileu Stoc	(61)	(51)	(61)	(51)
	64	71	428	387

13. Dyledwyr

	Amgueddfa		Cyfunol	
	2010 £'000	2009 £'000	2010 £'000	2009 £'000
Dyledwyr Masnachol	145	107	266	237
Swm sy'n ddyledus gan yr is-gwmni masnachu	753	691	0	0
Benthyciad sy'n ddyledus gan yr is-gwmni masnachu	301	301	0	0
Dyledwyr Eraill	568	428	504	361
Rhagdaliadau	223	207	237	220
	1,990	1,734	1,007	818

Ymysg y Dyledwyr eraill dyledus o fewn blwyddyn mae balans o fewn y llywodraeth o: £1,000 gan Lywodraeth Cynulliad Cymru (£9,000 yn 2008-09); £Dim gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri (£8,000 yn 2008-09); £20,000 gan yr Amgueddfa Brydeinig (£17,000 yn 2008-09); £446,000 gan Gyllid a Thollau ei Mawrhydi (£300,000 yn 2008-09), sydd oll yn cael eu diffinio fel cyrff eraill llywodraeth ganolog a £34,000 gan Ddinas a Sir Abertawe (£31,000 yn 2008-09) sy'n cael ei ddiffinio fel corff llywodraeth leol o fewn Cyfrifon y Llywodraeth.

14. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn

	Amgueddfa		Cyfunol	
	2010 £'000	2009 £'000	2010 £'000	2009 £'000
Credydwyr Masnach	164	281	197	288
Credydwyr a Chroniadau Eraill	519	309	581	374
	683	590	778	662

Ymysg y Credydwyr a chroniadau eraill mae balans o fewn y llywodraeth o: £Dim (£7,000 yn 2008-09) gan Lywodraeth Cynulliad Cymru; £Dim (£9,000 yn 2008-09) gan Cyngor Cefn Gwlad Cymru a £8,000 (£7,000 yn 2008-09) gan Gyngor Ymchwil Ffiseg Gronynnol a Seryddiaeth, oll yn cael eu diffinio fel cyrff eraill llywodraeth ganolog o fewn Cyfrifon y Llywodraeth, £3,000 gan Gyngor a Sir Abertawe (£Dim yn 2008-09) a £1,000 (£Dim yn 2008-09) gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sy'n cael eu diffinio fel cyrff llywodraeth leol o fewn Cyfrifon y Llywodraeth.

15. Ymrwymadau Prydles Weithredu

	Amgueddfa		Cyfunol	
	2009-10 £'000	2008-09 £'000	2009-10 £'000	2008-09 £'000
Dod i ben:				
Rhwng un a phum mlynedd	0	7	7	7

16. Pensiynau

Mae gan yr Amgueddfa gynllun buddion diffiniedig yn y DU, sydd wedi'i warantu gan Warant y Goron a gyhoeddwyd gan y Cynulliad. Cyflawnwyd prisiaid actwariaidd llawn ar 31 Mawrth 2009. Cafodd ei ddiweddarau ar 31 Mawrth 2010 gan actwari annibynnol cymwys gan ddefnyddio canllawiau Trysorlys Ei Mawrhydi.

Roedd y gwerthusiad actwariaidd ar 31 Mawrth 2010 yn dangos cynnydd yn y diffyg, o £23,474,000 i £27,182,000. Roedd cyfraniad yr Amgueddfa at y Cynllun yn ystod y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2010 yn £3,303,000 (£3,026,000 hyd at 31 Mawrth 2009) ar gyfradd o 21.3 y cant o'r Tâl Pensiynadwy.

Mae'r Amgueddfa'n disgwyl cyfrannu £3,010,000 i'r Cynllun yn 2010-11.

(a) Symiau yn y fantolen:

	2010 £'000	2009 £'000
Gwerth teg asedau	68,578	48,718
Rhwymedigaethau budd diffiniedig	(95,760)	(72,192)
Gwarged/(Diffyg)	(27,182)	(23,474)

(b) Dadansoddiad o newidiadau yng ngwerth teg asedau:

	2010 £'000	2009 £'000
Gwerth teg asedau i gychwyn	48,718	65,195
Adenillion disgwylidiedig	2,882	4,128
Cyfraniadau cyflogwr	3,303	3,026
Cyfraniadau aelodau	859	866
Colled profiad actiwaraid	16,386	(21,258)
Budd-daliadau a dalwyd	(3,570)	(3,239)
Gwerth teg asedau i gloi	68,578	48,718

(c) Dadansoddiad newidiadau yng ngwerth cyfredol rhwymedigaethau budd-daliadau diffiniedig:

	2010 £'000	2009 £'000
Rhwymedigaeth budd diffiniedig agoriadol	72,192	76,949
Cost cyfredol y gwasanaeth	2,041	2,529
Cwtogiad	826	0
Cyfraniadau aelodau	859	866
Cost gwasanaeth yn y gorffennol	0	33
Cost llog	4,366	4,699
Colled actiwaraid	19,046	(9,645)
Budd-daliadau a dalwyd	(3,570)	(3,239)
Rhwymedigaeth budd-daliadau i gloi	95,760	72,192

(d) Symiau a godwyd ar adnoddau a wariwyd:

	2010 £'000		2009 £'000	
Cost cyfredol y gwasanaeth	2,041		2,529	
Cost gwasanaeth yn y gorffennol	826		33	
		2,867		2,562
Elw disgwylidiedig ar asedau	(2,882)		(4,128)	
Cost llog	4,366		4,699	
		1,484		571
Cyfanswm a godwyd ar adnoddau a wariwyd		4,351		3,133

(e) Prif gategorïau asedau'r cynllun fel canran o gyfanswm asedau'r cynllun:

	2010	2009
Ecwiti	76.90%	72.90%
Giltiau Mynegai Cysylltiol	13.30%	15.40%
Bondiau corfforaethol	9.70%	11.40%
Arall	0.10%	0.30%

(f) Prif ragdybiaethau actiwaraid:

	2010	2009
Cyfradd gostyngiad	4.60%	6.04%
Chwyddiant	2.75%	2.75%
Twf cyflog	4.25%	4.25%
Cynnydd taliadau pensiwn	2.75%	2.75%
Cynnydd pensiwn gohiriedig	2.75%	2.75%
Adenillion disgwylidig ar asedau	6.30%	5.90%
Rhagdybiaeth disgwylidig oes yn 65 oed		
Gwrywaidd	86.8	85.3
Benywaidd	89.0	88.2
Rhagdybiaeth disgwylidig oes yn 45 oed		
Gwrywaidd	87.9	86.3
Benywaidd	89.9	89.1

Mae'r gyfradd adenillion disgwylidig a ddefnyddir ar asedau o 6.3 y cant yn dod o adenillion disgwylidig wedi'i bwysu ar bob un o brif gategorïau'r ased. Yn arbennig:

- Cymerwyd bod adenillion blynyddol disgwylidig ar giltiau llog sefydlog a mynegai cysylltiol yn 4.54 y cant, sy'n cyfateb i gynnyrch blynyddol ar fynegai gilt 20 mlynedd FTSE ar 31 Mawrth 2010;
- Cymerwyd bod adenillion blynyddol disgwylidig bondiau corfforaethol yn 4.6 y cant, sy'n cyfateb i'r raddfa ostyngiad;
- Cymerwyd bod yr adenillion blynyddol disgwylidig ar soddgyfrannau (a'r mân ddaliad mewn eiddo a buddsoddiadau eraill) yn 6.79 y cant y flwyddyn. Cymerwyd hyn fel 2.25 y cant uwchben adenillion disgwylidig ar giltiau, fel mewn blynyddoedd blaenorol.

(g) Symiau ar gyfer y flwyddyn gyfredol a'r pedair blynedd blaenorol:

	2010	2009	2008	2007	2006
Gwerth teg asedau	68,578	48,718	65,195	65,972	58,546
Rhwymedigaeth budd-daliadau diffiniedig	(95,760)	(72,192)	(76,949)	(79,973)	(68,239)
Diffyg	(27,182)	(23,474)	(11,754)	(14,001)	(9,693)
Addasiadau profiad ar asedau	16,386	(21,258)	(6,524)	2,486	8,624
Addasiadau profiad ar rwymedigaethau	3,071	(121)	(191)	(68)	0

17. Datganiad o Gronfeydd

(a) Symudiadau mewn Cronfeydd

	1 Ebrill 2009	Adnoddau i Mewn	Adnoddau a Wariwyd	Symudiadau Eraill o fewn y Flwyddyn	31 Mawrth 2010
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cronfeydd Cyhoeddus					
Cyfyngedig – Cyfalaf	93,535	1,988	(1,058)	(5,911)	88,554
Cyfyngedig – Sbesimenau	8,918	2,035	(600)	(11)	10,342
Cyfanswm Cyfyngedig	<u>102,453</u>	<u>4,023</u>	<u>(1,658)</u>	<u>(5,922)</u>	<u>98,896</u>
Digyfyngiad	2,133	27,679	(26,904)	(6)	2,902
Cronfa pensiwn wrth gefn	(23,474)	0	(1,048)	(2,660)	(27,182)
Cyfanswm digyfyngiad	<u>(21,341)</u>	<u>27,679</u>	<u>(27,952)</u>	<u>(2,666)</u>	<u>(24,280)</u>
Cyfanswm Cronfeydd Cyhoeddus	<u>81,112</u>	<u>31,702</u>	<u>(29,610)</u>	<u>(8,588)</u>	<u>74,616</u>
Cronfeydd Preifat					
Cyfyngedig	3,628	857	(312)	395	4,568
Digyfyngiad	548	114	(16)	35	681
Cyfanswm Cronfeydd Preifat	<u>4,176</u>	<u>971</u>	<u>(328)</u>	<u>430</u>	<u>5,249</u>
Cyfanswm	<u>85,288</u>	<u>32,673</u>	<u>(29,938)</u>	<u>(8,158)</u>	<u>79,865</u>

Cofnodwyd £2,850,000 o Gronfeydd Cyhoeddus Digyfyngiad yng nghyfrifon anghyfunol yr Amgueddfa ei hun ar 31 Mawrth 2010, gyda swm o £52,000 wedi'i briodoli i Fentrau AOCC Cyf.

Mae'r Cronfeydd Cyfyngedig Preifat yn cynnwys tair cronfa balans mawr sef: y Gronfa Gelf, Cronfa Project Adain Orllewinol Uchaf Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd a Chronfa Project Gofodau Dysgu Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd.

(b) Dadansoddiad o'r asedau net rhwng cronfeydd

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2010 £'000
	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	
Asedau Sefydlog	98,068	374	3,572	534	102,548
Asedau Cyfredol	950	3,181	999	147	5,277
Rhwymedigaethau Cyfredol	(122)	(653)	(3)	0	(778)
Asedau Net (cyn rhwymedigaethau pensiwn)	<u>98,896</u>	<u>2,902</u>	<u>4,568</u>	<u>681</u>	<u>107,047</u>
Rhwymedigaethau Pensiwn	0	(27,182)	0	0	(27,182)
Asedau Net (ar ôl rhwymedigaethau pensiwn)	<u>98,896</u>	<u>(24,280)</u>	<u>4,568</u>	<u>681</u>	<u>79,865</u>

18. Cysoni'r Newidiadau mewn Adnoddau i'r Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu

	Amgueddfa		Cyfunol	
	2009-10 £'000	2008-09 £'000	2009-10 £'000	2008-09 £'000
Adnoddau i mewn net ar gyfer y flwyddyn ariannol	2,629	1,145	2,628	1,135
Cyfran o'r Fenter ar y Cyd	107	122	107	122
Asedau a Gyfrannwyd	(37)	(109)	(37)	(109)
Dibrisiant	994	1,043	998	1,047
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Stoc	7	40	(41)	94
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Dyledwyr	(278)	(205)	(210)	110
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Credydwyr	32	(65)	54	(58)
Gwaredu Ased Sefydlog	2	(29)	2	(29)
Costau pensivn blynyddol cyfredol FRS17	1,048	107	1,048	107
Arian Net i Mewn o Weithgareddau Gweithredu	4,504	2,049	4,549	2,419

19. Gwariant Cyfalaf a Buddsoddiadau Ariannol

	Amgueddfa		Cyfunol	
	2009-10 £'000	2008-09 £'000	2009-10 £'000	2008-09 £'000
Taliadau i Gaffael Asedau Sefydlog Diriaethol	(3,414)	(1,416)	(3,414)	(1,416)
Enillion o Werthu Asedau Sefydlog Diriaethol	8	0	8	0
	(3,406)	(1,416)	(3,406)	(1,416)

20. Rheoli Adnoddau Hylif

	Amgueddfa		Cyfunol	
	2009-10 £'000	2008-09 £'000	2009-10 £'000	2008-09 £'000
Buddsoddiadau ar 1 Ebrill 2009	0	0	0	0
Cynnydd mewn buddsoddiadau tymor byr	800	0	1,100	0
Buddsoddiadau ar 1 Ebrill 2010	800	0	1,100	0

21. Symudiadau Arian Parod

	Amgueddfa		Cyfunol	
	2009-10 £'000	2008-09 £'000	2009-10 £'000	2008-09 £'000
Arian Parod Net ar 1 Ebrill 2009	1,984	1,351	2,699	1,696
Arian Parod i Mewn Net	298	633	43	1,003
Arian Parod Net ar 31 Mawrth 2010	2,282	1,984	2,742	2,699

22. Ymrwymadau Cyfalaf

	2010 £'000	2009 £'000
Ar ddyddiad llunio'r fantolen roedd ymrwymadau cyfalaf o	2,703	477

Mae'r rhwymedigaethau mawr ar 31 Mawrth 2010 yn perthyn i'r gwaith o adnewyddu'r Adain Orllewinol Uchaf a Gofod Dysgu Clore yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd (roedd y prif ymrwymadau ar 31 Mawrth 2009 yn perthyn i waith ailwampio'r Adain Orllewinol Uchaf a gwaith gwella ynni yn Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd).

23. Rhwymedigaethau Wrth Gefn a Gwarantau

Nid oes unrhyw rwymedigaethau wrth gefn nac asedau ar 31 Mawrth 2010.

Pe bai Big Pit: Amgueddfa Lofaol Cymru yn cau, mae rhwymedigaethau wrth gefn i ddiogelu siafft y pwll a'r ardaloedd cyfagos. Mae dadgomisiynu yn debygol o gostio rhyw £1 miliwn ac mae'r swm wedi ei warantu gan y Cynulliad.

24. Trafodion Cyrff Cysylltiedig

Mae Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn Gorff a Noddir gan Lywodraeth y Cynulliad. Ystyrir felly bod y Cynulliad yn gorff cysylltiedig. Yn ystod y flwyddyn, cafodd yr Amgueddfa gyllid oddi wrth y Cynulliad ar ffurf Cymhorthdal Refeniw, Cyfalaf a Grant Prynu Sbesimenau, y cyfeirir ato yn Nodyn 3. Cynhyrnodd hefyd wariant o £14,000.

Yn ystod y flwyddyn, cafodd yr Amgueddfa drafodion materol amrywiol mewn perthynas â gweithgareddau gwasanaeth gyda chyrrff eraill sy'n cael eu noddi gan y Cynulliad, sef Cyngor Cefn Gwlad Cymru (Incwm o £4,000), Cyngor Celfyddydau Cymru (Incwm o £1,000) a'r Llyfrgell Genedlaethol (Gwariant o £1,000).

Mae Mr Paul E. Loveluck, y Llywydd, Mr J. Peter W. Morgan, Trysorydd a Mr Gareth Williams, Ymddiriedolwr, yn dri o saith Cyfarwyddwr Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe y cyfeirir atynt yn Nodyn 8 o'r Cyfrifon. Nid yw'r Cyfarwyddwyr yn cael tâl gan y cwmni hwn.

Talodd yr Amgueddfa £2,890 i Geldards LLP yn 2009-10. Mae Mr H.R.C. Williams, Ymddiriedolwr, yn aelod o'r LLP.

Talodd yr Amgueddfa £6,610 i Brifysgol Morgannwg yn 2009-10 a derbyniodd daliadau o £4,910 gan Brifysgol Morgannwg. Elisabeth Elias, Is-lywydd, oedd Dirprwy Gadeirydd Bwrdd Prifysgol Morgannwg.

25. Digwyddiadau ar ôl y Fantolen

Cytunodd yr Amgueddfa i gais o dan Gynllun Diswyddo Gwirfoddol ar 29 Mehefin 2010. Bydd cost y taliadau diswyddo, sy'n dod i £74,196, yn digwydd yn ystod y flwyddyn yn dod i ben ar 31 Mawrth 2011 ac yn cael eu gosod yn erbyn yr arbedion cyflog sy'n codi. Yn dilyn y diswyddiadau hyn, bydd £51,274 yn fwy o straen ar Gronfa Cynllun Pensiwn yr Amgueddfa.

Awdurdododd y Swyddog Cyfrifyddu'r datganiadau ariannol hyn i'w cyhoeddi ar 19 Gorffennaf 2010.

Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd

Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP
+ 44 (0) 29 2039 7951

Big Pit: Amgueddfa Lofaol Cymru

Blaenafon, Torfaen NP4 9XP
+ 44 (0) 1495 790 311

Amgueddfa Lechi Cymru

Gilfach Ddu, Llanberis, Gwynedd LL55 4TY
+ 44 (0) 1286 870 630

Amgueddfa Genedlaethol y Glannau

Ffordd Ystumllwynarth, Ardal Forwrol, Abertawe SA1 3RD
+ 44 (0) 1792 638950

Sain Ffagan: Amgueddfa Werin Cymru

Sain Ffagan, Caerdydd CF5 6XB
+ 44 (0) 29 2057 3500

Amgueddfa Lleng Rufeinig Cymru

Stryd Fawr, Caerllion NP18 1AE
+ 44 (0) 1633 423 134

Amgueddfa Wlân Cymru

Dre-fach Felindre, Llandysul, Sir Gaerfyrddin SA44 5UP
+ 44 (0) 1559 370929

Y Ganolfan Gasgliadau

Nantgarw, Rhondda Cynon Taf CF15 7QT
+ 44 (0) 29 20573651